

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič in Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Obregon je postal žrtev samostanske zarote Senzacionalne ugotovitve na razpravi proti morilcu novega mehiškega predsednika. — Strahovite obtožbe proti mehiškim nunam

— Newyork, 4. avgusta. Pred mehiškim sodiščem se je včeraj pričela razprava proti atentatorju José de Leonu in njegovim skrivcem radi umora novoizvoljenega predsednika mehiške države generala Obregona. Za razpravo vlada v javnosti ogromno zanimanje. Velika sodna dvorana je nabito polna, tako da mora policija s silo odganjati ljudi, ki ne morejo dobiti prostora. V smislu mehiških zakonov je začel včeraj predproces, dočim bo glavna razprava pred porotniki pričela šele po zaključku predprocesa v kakih šestih dneh.

Včeraj so začeli z zasliševanjem obtožencev, soobtožencev in prič. Državni pravdnik zahteva za atentatorja in vse njegove sokrivce smrtno kazen. V obtožbi navaja, da je dokazano, da je bil atentat do zadnje podrobnosti organiziran. Zaroto je vodila samostanska opatica Kreot, ki je ena glavnih soobtožencev. Ona je duševna povzročiteljica umora in je s svojim pripravljenjem pripravila Leona do izvršitve atentata.

Atentator Jose de Leon je pri za-

slšanju priznal, da je mnogo občeval z nunami ter da mu je opatica Kreot dokazovala, da je smrt Obregona nujno potrebna za blagor cerkve v Mehiki. Zato se je kot dober vernik odločil, da stori za cerkev to po njegovem mnenju sicer kaznjivo, toda dobremu namenu služujoče dejanje. Branilec je radi te izjave zahteval, naj obtožnica preiščejo glede njegovega duševnega stanja. Sodišče je tej zahtevi ugodilo.

Opatica Kreot je pri zaslišanju na razpravi priznala, da je z atentatorjem res bila v stikih, zatrjevala pa, da ga pa ni hotela nagovoriti k umoru, niti ni mislila, da bi de Leon sploh mogel kaj takega izvršiti.

Državni pravdnik je nato še naglasil, da ne gre za dejanje poedinca, marveč za dobro organizirano zaroto. Če bi zdravniki morila proglasili za duševno manj vrednega, je to le en dokaz več, da so izbrali zarotniki baš tega človeka, ker so računali s tem, da se bo najlažje izmotal. V zvezi s tem je državni pravdnik znova povdarjal, da je voditeljica vse zarote opatica

Kreot. Na njenih prsih je vžgano znamenje križa in črke: E. H. F. Slično znamenje nosijo na prsih tudi vse ostale nune, ki so bile aretirane in o katerih je dokazano, da so sodelovale pri zaroti, dočim ostale članice samostana, ki za to stvar niso vedele, tega znamenja nimajo. V svrhu še zanesljivejših ugotovitev je državni pravdnik nato predlagal, naj zdravniki še enkrat preiščejo vse nune dotičnega samostana, da ugotovijo, kdo ima ono znamenje in kdo ne. Da ne gre za kako cerkveno bratovščino, je dokaz že to, ker ostale nune o teh znamenjih ne vedo ničesar.

Zaslišan je bil tudi spovednik atentatorja, ki pa ni hotel ničesar izpovedati. Pozornost je vzbudila ugotovitev, da je bilo Obregonovo truplo prestreljeno od 13 krogel, dočim je imel atentator samokres s samo šestimi naboji. Iz tega sklepajo, da je streljalo na Obregona več ljudi, katerim pa se je posrečilo, da so v splošni zmedeni neopazno pobegnili. Razprava obeta še senzacionalna razkritja o načrtih mehiških klerikalcev.

Nato je bil v smislu že včeraj doseženega sporazuma izvoljen 21 članski skupščinski odbor, ki bo razpravljal o nettunskih in bernskih konvencijah.

Sledila je nato še izvolitev namestnikov predsednika in obeh podpredsednikov Narodne skupščine kot članov državnega volilnega odbora. Izvoljeni so: radikal Obradović, demokrat Slavko Dukanac in musliman Mastafa beg Kapetanović.

Vladna večina je nato brez debate rešila še nekatere prošnje in pritožbe, nakar je predsednik ob 13. seji zaključil in napovedal prihodnjo za ponedeljek ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu prihodnje seje je razprava o vladni deklaraciji.

Seia Narodne skupščine

Trajno slaba udeležba poslancev. — Obtožba proti dr. Periču odklonjena. — Zakon održavljanstvu sprejet.

— Beograd, 4. avgusta. Na včerajšnji popoldanski seji Narodne skupščine je vladna večina, kakor ni bilo drugače pričakovati, odklonila obtožbo proti dr. Korošcu. Za obtožbo so glasovali samo zemljoradniki, dočim so oddali Nemci prazne glasovnice.

Nato je sledila razprava o obtožbi proti bivšemu ministru prosvete in sedanjemu predsedniku Narodne skupščine dr. Niku Periču radi protizakonitega podržavljanja hrvatsko-slavonske založbe šolskih knjig v Zagrebu. Po prečitavanju Peričevega odgovora je podpredsednik dr. Kučundžić sejo zaključil. Takoj po seji se je sestel ministrski svet, ki je razpravljalo o nadaljnjem delu Narodne skupščine. Po dolgoletnih posvetovanjih je vlada sklenila vzdržati pri dolžnem dnevnem redu, vse se bo dalo v službu potrebe vršiti tudi popoldne in zvečer. Na vsak način pa hoče vlada še v tem zasedanju ratificirati nettunske konvencije in sprejeti nekaj zakonov, ki bi pri morebitnih poznejših vojniških službah rešili skromne stranke kot dobro agitacijsko sredstvo.

Današnja seja

— Beograd, 4. avgusta. Sprito naraščajočega nerazpoloženja v vladnih vrstah ima vlada z Narodno skupščino vedno večje težave. Današnja seja je bila dolgo brez kvoruma, ker vladni poslanci tudi sedaj ne prihajajo k sejam. Predsednik je bil sicer že ob 9. na svojem mestu, vendar pa je mogel otvoriti sejo šele ob 10. Ze pred začetkom seje je prišlo do ostrega spopada in prerekanja med demokrati in zemljoradniki in se je hrup nadaljeval skoraj ves čas. Po prečitavanju zapisnika je hotel predsednik takoj preiti na dnevni red, toda poslanec Vujić je zahteval prozivko, ugotavljač, da ni kvoruma. Predsednik se je temu protivil ter je znova začel zvoniti in klicati poslance tako, da se je med prerekanjem končno vendarle zbralo potrebno število poslancev, nakar je predsednik Vujićev zahtevo odklonil in odredil prehod na dnevni red.

Prva točka dnevnega reda je bilo nadaljevanje razprave o obtožbi proti dr. Periču. Ker se ni nihče več javil k besedi, je predsednik odredil glasovanje. Proti obtožbi in za prost prehod na dnevni red je glasovalo 150 poslancev, za izročitev dr. Periča sodišču 7 zemljoradnikov, dočim so Nemci oddali prazne glasovnice.

Zakon o državljanstvu

Prihodnja točka dnevnega reda je bil zakon o državljanstvu. Uvodoma je podal dr. Korošec kratak ekspoz, v katerem je prosil, naj Narodna skupščina sprejme predloženi zakonski načrt. V debati je zemljoradnik Voja Lazić naglašal, da bi bilo treba to vprašanje že davno rešiti, ne pa čakati celih 10 let. Vendar pa zakon, ki ga je predložil dr. Korošec, še sedaj ne odgovarja vsem potrebam, zato zahteva, naj se vrne odboru v svrhu izboljšanja.

Koroščeva vladna večina nevarno poka

Vedno očitnejše nerazpoloženje v vseh vladnih klubih. — Tudi klerikalcev se loteva strah pred posledicami Koroščeve politike. — Muslimani zahtevajo razčiščenje

— Beograd, 4. avgusta. V političnih krogih zelo komentirajo prve seje Narodne skupščine pod Koroščevim režimom. Predvsem podčrtavajo v vseh krogih hladen sprejem Koroščeve vlade, ko se je prvič pojavila v Narodni skupščini. Če se je dalo to opravičiti z nervoznostjo in negotovostjo, ki je vladala v Beogradu 1. avgusta v pričakovanju zagrebških sklepov KDK, smatrajo za tem bolj značilen izredno hladen sprejem vladne deklaracije na drugi seji. Vladna večina četvorne koalicije je bila doslej vajena iti čez drn in strn za vlado in je ploskala tudi najbolj gorostasnim govorom Popovičev, Račičev in sličnih. — Koroščeva deklaracija pa je sprejela tako mrzlo in apatično, da se mora to vsekakor smatrati za simptomatičen izraz nerazpoloženja v vladnih vrstah.

Ze težkoče pri sestavi obnovljene Vukičevićeve vlade so jasno pričale, da vladajo med vladnimi strankami nasprotstva, ki jih ni tako lahko premostiti, če se upošteva mentaliteta srbijanskih strank in politikov. Abstenenca vladnih poslancev na skupščinskih sejah le še jasneje dokazuje, da vlada dr. Korošca ne živi zaupanja in podpore vladnih klubov v taki meri, kakor bi bilo potrebno in kakor je dr. Korošec očividno pričakoval.

Kakor vse kaže, vlada v demokratskih krogih popolna nejasnost glede situacije in njenega bodočega razvoja. To je v glavnem vzrok, da so demokrati nekako rezervirani in se omejujejo zgolj na neobhodno potrebne stike z vlado.

Situacija v radikalnem klubu karakterizira pasivnost onih skupin, ki se ne strinjajo s politikjo Velje Vukičevića, koje nadaljevanje pomeni tudi Koroščev režim.

Najzanimivejša pa je držanje in razpoloženje v muslimanskem in klerikalnem klubu. Četudi so klerikalci na zunaj enotni, in je njihov klub edini, ki stoji kompaktno za vlado, obstajajo v klubu samem vendarle različna nazoriranja o umestnosti in pravilnosti Koroščeve politike. Koroščeva ožja okolica gre brez vsakega pomisleka za njim, druga močnejša skupina pa je v

velikih skrbih za bodočnost klerikalne stranke ter se boji, da bo rodila politika dr. Korošca katastrofalne posledice, ker se že sedaj čuti, da izgublja stranka na terenu.

Najresnejša je situacija pri muslimanih. V klubu čutijo veliko odgovornost za politiko, kateri so se udinjali s svojim pristankom na Koroščev režim. Muslimanski klub je razdeljen v dva ostro ločena tabora. Ena skupina dosledno podpira dr. Spaha in izvršuje vsa njegova navodila, druga skupina pa odkrito priznava svoje nerazpoloženje in nasprotstvo oficijelni politiki JMO. Ta skupina zlasti nasprotuje politiki režima do Hrvatov in zahteva, da klub končno razčisti vprašanje, ali naj še nadalje nosi odgovornost za delo četvorne koalicije. Muslimani računajo s skorajšnjimi volitvami in dvomijo, da jim bo sedanja politika koristila. Muslimanska opozicija zahteva predvsem pojasnila, pod kakimi pogoji je stopil dr. Spaha v vlado in kakšne garancije je dobil za izpolnitev stavljenih zahtev. Dr. Spaha imajo na sumu, da je sklenil nekak tajni dogovor z Veljo Vukičevićem, sličen onemu, ki ga je sklenil dr. Korošec z blejskim paktom in ki je pravil SLS ob njegovo politično samostojnost.

Iz vseh teh razlogov se vladi zelo muči, da v Narodni skupščini čimprej reši to, kar smatra za potrebno, da bi v morebitnem predlogem zasedanju ne doživela presenečenja v Narodni skupščini.

Prpičev pajdaš obsojen na smrt

— Zagreb, 4. avgusta. Danes dopoldne je bila izrečena obsodba proti Antonu Jeliniću, ki je bil član znane razbojniške tolpe Prpičja Malega. Aretiran je bil šele mnogo pozneje kakor ostali člani, ker je bil sojen šele sedaj. Sodba se glasi na smrt na vešalih. To je že sedmi član Prpičeve družbe, ki je obsojen na smrt.

Japonska in Kitajska

— Tokio, 4. avgusta. Ministrski svet je sklenil, da bo nadaljeval z energično politiko proti Kitajski. Opozicija je sklenila, da bo vlado v tem vprašanju podpirala.

Vladna večina štiti Račičeve tovariše

Poslanca Tomo Popović in Jovanović-Lune ne bosta izročena sodišču

— Beograd, 4. avgusta. Kakor radikalni, so tudi demokrati izvolili poseben odbor poslancev — pravnikov, da proči zahtevo o izročitvi poslanca Jovanovića-Lune sodišču. Ta odbor je imel snoci sejo, na kateri se je pridružil stališču radikalov ter sklenil predlagati

klubu, naj se zavzame za to, da se Jovanović ne izroči sodišču. Ker so zavzeli enako stališče tudi radikalni glede Tome Popovića, je verjetno, da bo vladna večina zahtevo preiskovalnega sodnika po izročitvi obeh poslancev radi; umora Račiča odklonila.

Nevarna zveza med klerikalci in amputaši

Zagrebske »Novosti« o pomenu senzacionalnih razkritij posl. Predavca. — Skupni interesi zagovornikov amputacije in slovenskih klerikalcev. — Opozicija se bori za državo, vladna večina jo upropašča

— Zagreb, 4. avgusta. Današnje »Novosti« se bavijo v posebnem članku z obtožbami, ki sta jih izrekla na seji kluba KDK Svetozar Pribičević in Josip Predavec o gotovih prvih demokratsko-radikalno-klerikalnih koalicij. List izvaja med drugim:

»Te obtožbe popolnoma pojasnjujejo zvezo slovenskih klerikalcev — avtonomistov z velebskimi demokrati in radikali. Ta zveza je na videz protinaravna. SLS je avtonomistična stranka — vsaj sama to zatrjuje — in bi torej morala biti logično za revizijo ustave. Zato ne more nihče razumeti, kako more dr. Korošec služiti hegemonizmu proti Hrvatom in prečanskim Srbom, ki predstavljajo glavno silo akcije za revizijo ustave. Izključeno je, da bi mogli Slovenci brez pomoči Hrvatov in prečanskih Srbov izvojevati revizijo ustave. Sedaj, ko postaja revizija ustave aktualna bolj kakor kdaj prej, pa se dr. Korošec veže z glavnimi njenimi nasprotniki in prevzema nase vlogo nosilca borbe proti Hrvatom in prečanskim Srbom in proti reviziji ustave. Vzrok tega nenaravnega postopanja lahko pojasnijo razkritja Svetozarja Pribičevića in Josipa Predavca.

Svetozar Pribičević je povedal, da so vladni radikali in demokrati v pretekli vladni krizi resno predlagali, naj se izvrši veleizdaja z amputacijo prečanskih krajev od državne zajednice. Predlagali so razcepitve države, dočim je opozicija, krvavo žaljena in z revolucijem pregnana iz skupščine, predlagala nove volitve. Ta dva predloga v pretekli krizi osvetljujeta jasno bolj kakor vse drugo prirojeno in državno zvestobo ene in druge skupine. Kljub temu so veleizdajniški predlagatelji amputacije dobili oblast.

In zakaj se dr. Korošec strinja s predlagatelji amputacije?

Dr. Korošec je l. 1924 razvijal poslanca Predavca svoje nazore, da je za Slovence edini izhod priključenje k Italiji. Slovencev je poldrugi milijon, pol milijona v Italiji,

en milijon v Jugoslaviji. Ni mogoče pričakovati, da bi mi dobili onega pol milijona Slovencev, mogoče pa je, da gremo mi tja, kjer bi potom zvez v Vatikanu dobili vsaj kulturno avtonomijo, ako ničesar drugega ter bi mogli živeti kot kulturni narod.

Jasno je, nadaljujejo »Novosti«, da na podlagi razcepitve državne zajednice zavezništvo SLS in srbijanskih predlagateljev amputacije ni samo mogoče, temveč tudi naravno. V tem se oni strinjajo ter se morejo pogoditi na račun Hrvatov in prečanskih Srbov. Zato je naravno, da dr. Korošec prevzema v taki vladni vlogi nosilca borbe proti Hrvatom in prečanskim Srbom, ki hočejo preurediti državo na podlagi ravnopravnosti in enakosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se za tako preureditev bore ter hočejo, da se ohrani naša državna zajednica, dočim pristavi amputacije in pristavi slovenske avtonomije pod okriljem Italije naravno tega hočejo. Zato je izginil pri dr. Korošcu vsak interes za revizijo ustave, ki mu očitno ne konvenira sedaj, ko je postala aktualna. Zakaj zanj ni za njegove zaveznike je aktualno povsem nekaj drugega. To je najbrž naravna razlaga navidezno tako neumneve Koroščeve politike.

Podpredsednik češkega velesejma dr. Žižka je navedel s svojim podpisom, kakor se je nedavno čitalo in kakor je omenil gosp. Predavec v svojem govoru, da je neki odlični srbijanski politik plačan za to, da razbije to državo in da v to svrhu pritiska na Hrvate. To pisanje dr. Žižke dosedaj ni bilo demantirano, čeprav bi bila vlada dolžna to storiti, ako more, že zaradi tega, da se razčisti zadeva. To je tembolj potrebno, ker dejstva, kakor n. pr. umor v Narodni skupščini, reševanje in rešitev vladne krize ob tej priliki, predlaganje amputacije od demokratskih in radikalnih politikov itd niso takoga značaja, da bi sama po sebi demantirala trditve dr. Žižke. Nasprotno so v skladu z njo in vsekakor za njo kakor proti.

Posl. Predavec o Koroščevem

demantiju

— Zagreb, 4. avgusta. Povodom demantija dr. Korošca glede razkritij poslancev Predavca na seji poslanskega kluba v Zagrebu o Koroščevih načrtih za priključenje Slovenije Italiji je poslanec Predavec dal danes novinarjem izjavo, v kateri ugotavlja, da dr. Korošec ni demantiral ničesar, kar je navedel Predavec v svojem govoru. Izjave dr. Žižke so bile objavljene tudi že v jugoslovenskih tiskih, toda vlada odnoso zunanji minister ni podvzel ničesar, da jih bodisi demantira bodisi ugotovi, v kolikor odgovarjajo resnici. S takimi demantiji dr. Korošec resnice ne more spraviti s sveta.

Kaj je z londonskim posojilom

— Beograd, 4. avgusta. V političnih krogih ugotavljajo, da vlada glede inozemskega posojila sedaj še večja negotovost kakor poprej. Dočim je Vukičevićeva vlada neprestano zatirala, da je posojilo že sklenjeno ter da je tudi že podpisana preliminarne pogodbe, so sedaj vesti o posojilu popolnoma utihle. Zlasti pa se komentira dejstvo, da dr. Korošec v svoji vladni deklaraciji ni niti z besedico omenil vprašanja posojila, dasiravno je bil poleg nettunskih konvencij tudi to eden glavnih argumentov, s katerim so hegemonisti zahtevali obnovu režima četvorne koalicije. Še bolj značilno je to, da bivši finančni minister dr. Boža Marković svojega naslednika dr. Subotića ob priliki prevzema poslova glede posojila ni točno informiral, temveč mu je le izjavil, da je zadeva posojila koččara in stavljena z dnevnega reda. Ko pa je dr. Subotić kot novi finančni minister stopil v stike z Narodno banko ter se tam

informiral o stanju priprav za stabilizacijo dinarja in najetje posojila, so mu baje izjavili, da s posojilom za enkrat ne bo nič. Potemtakem niti finančni minister ne ve, kako je pravzaprav s posojilom.

Morilska vročina

— Newyork, 4. avgusta. V newyorškem okrožju je zavladala zopet nepopisna vročina. Temperatura znaša povprečno 40 do 50 stopinj. Po uradni statistiki se na newyorških ulicah zgredi vsled vročine vsako minuto po pet oseb. Dnevno je povprečno 10 smrtnih slučajev. V tovarnah so morali do nadaljnjega ustaviti dnevno delo in obratujejo samo po noči. Na ulicah so urejeni posebni pršniki, ki neprestano škrope ulice in nudijo tudi pasantom priliko, da se v mrzli vodi ohladi.

Iskanje Nobilovih tovarišev

— Rim, 4. avgusta. Rimski list tiporočajo, da je Mussolini povelj državne podtajnika v mornariškem ministrstvu z nalogo, da vodi nadaljna iskanja še manjkajočih članov posadke »Italije«, t. j. onega dela posadke, ki je na zrakoplovu po prvi katastrofi izgubil brez sledu. Državni podtajnik Ciriani je že poslal komandanta parnika »Città di Milano«, ki je v Kingsbaju, nova navodila.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala, v prostem prometu pa so se sklepale kupčije po istih tečajih, kot v prostem prometu na zagrebški borzi.

— Zagreb, 4. avgusta. V prostem prometu so notirale Devize: Dunaj 803.04, Berlin 13.58, Milan 297.75, London 276.45, Pariz 222.75, Praga 168.75, Curih 1095.60, Newyork 56.93. — Efekti: Vojna škoda 435.

Inozemske borze. — Curih, 4. avgusta: Zagreb 9.1275, Dunaj 73.30, Berlin 123.90, Milan 27.18, London 25.22, Pariz 20.33, Praga 15.39, Newyork 519.50, Budimpešta 90.50.

Srbijanski gospodarski krogi proti Koroščevemu režimu

Senzacionalen uvodnik beogradskega „Trgovinskega glasnika“ — Zahteva po svobodnih volitvah in popolni izpremembi režima

Dr. Koroščeva vlada kljub vsej klerikalni uslužnosti napram srbijskim hegemonistom ne vživa posebnih simpatij v srbski javnosti. Med Srbi je mnogo takih, ki povsem trezno sodijo, da sedanji hegemonistični režim ne more voditi k ozdravljenju notranjopolitičnih razmer in da mora zaradi tega logično izvirati velika škoda ne samo za prečanske, ampak tudi za srbijske kraje same kljub protežiranju srbijskih interesov. V tem pogledu je značilno, kaj piše glasilo beogradskega gospodarskega kroga „Trgovinski glasnik“ od 3. t. m. Pod naslovom »Država nad režimom« objavila naslednji članek:

»Skupščina v Beogradu je pričela delati. Vlada je prišla pred njo z deklaracijo. Kakor se zdi, se je sedaj občutila potreba reševati stvari, ki so leta čakale. Vsekar ne more miče zahtevati dela bolj kakor gospodarski krogi, ki žive od dela in ki ga pospešujejo poleg gospodarskih tudi etični principi. Toda zdi se, da se sedanje delo Narodne skupščine posebno forsira, in bojimo se, da bo rodilo težke posledice. Zato ga ne moremo pozdravljati, kakor bi to storili v drugih razmerah. Delo, od katerega more biti mnogo več škode, kakor koristi, morejo želiti ali pozdravljati samo trmoglavci ali oni, ki ne vidijo dalje od domačega zvonika.

Ni treba mnogo modrosti, da se spozna, po sklepih KDK v Zagrebu, da bo skupščinsko delo provociralo težke spore. Kadar kak skupina poslancev izjavlja, da »vse sklepe, ki bodo storjeni, zlasti pa finančne obveznosti, ki bi se vsilile narodu, proglašajo za ničevne in neobvezne za narod v prečanskih krajih in posebno za hrvatski enarod«, — je delo s skupščino nesmiselno. Prvo kar se v takih prilikah vsiljuje, je pomislek, kako najti izhod iz krize? Ali se želi boj ali mir? Zakaj, vsak dan, kolikor dalje se gre, morejo biti sprejeti težji sklepi in se morejo uporabiti ostrejši ukrepi.

Mislimo, da bi se ne smelo pozabiti na svečanostno sliko Zagreba in onih konstantnih vzklikov množic pri čitanju sklepov KDK. Razpoloženje množic je nekongruentno s sklepi vodstva. Zahtevajo mnogo več. Politiki in državniiki pa morajo pogoditi, kam streme množice. In če se to še pove, potem je treba paziti, da ne zaidejo predaleč.

Smatramo, da je sedaj usodni trenutek, da se pogleda v bistvo spora, ki je nastal 20. junija. S paljativnimi ukrepi se ne bo ničesar doseglo, ker prinašajo v težkih in resnih trenutkih več škode, kakor koristi. Nobene komemoracije ali še tako odlične in lepo pasivne izjave vlade ali predsednika skupščine ne morejo ublažiti spora. Ustvarjena je psihoza, ki zahteva energičnih in modrih odločitev. Brez njih se bo polagoma postavilo vprašanje edinstva države. Preostajata samo dva izhoda: boj ali sporazum.

Notranji boji prinašajo vedno škodo. Iz boja prihajajo zmagovalci in premaganci. To je veliko zlo. Zlo je, ako v hiši za isto mizo sede zastrti glav. Toda oni, ki največ trpi, je vedno država. Kakorkoli naj se konča borba, bo država trpela. Ako se bo nadaljevala kakor doslej, pa je boj očitno izgubljen in škoda države evidentna. Kakor običajno se je pričela z besedami, a bogve kako bo končala. Čemu boj in komu naj služi?

Državi ne služi. Celota bo prizadeta, gospodarsko življenje države zaide v še težji položaj. Javni kredit naše kraljevine je itak ni posebno velik. Kakšen bo šel v bodoče?!

Mi presojamo položaj tako, kakor je. Borba četverne koalicije s kmetsko-demokratsko bo po vsem tem, kar se je pripetilo, imela nedogledno škodo za državo. In ali ni čas, da se ozremo tudi na interese celote? Doklej naj se osebni ali strankarski interesi postavljajo pred splošne državne? Vzdrževati in braniti dosedanj politični red, pomeni delati proti interesom države. 20. junij in vse kar mu je sledilo, je rezultat dosedanjih režimov. Vzdrževati dosedanj režim še nadalje, pomeni iti po poti, ki nas je že pripeljala v nesrečen položaj. To se pravi iz zla delati še večje zlo. Pametni ljudje in narodi ne delajo tako. Kadar postane očitno, da vodi kaka pot do razsula, se krene na drugo pot. Ako so politiki, ki imajo interes, da se vzdrži režim nereda in psevdoparlamentarizma, potem ni treba iti za njimi. Modrost nalaga spoznanje, da se sedanja borba mora končati z izpremembo režima. Dokler je še čas, je treba režim izpremeniti. Kako? Vrnimo se k demokraciji in pravemu parlamentarizmu. Prepričani smo, da bi parlament, izvoljen po svobodni volji naroda, našel zdravilo za zlo, ki grozi omajati temelje države. Parlament je instrument demokracije, ustanova, s katero se uspešno služi narodu in državi. Ako se hoče, da ji v resnici služi, se mora sanirati. To pa je mogoče samo s svobodnimi volitvami.

Interes države je, da se pride na miren način iz zagate, v katero smo zašli. Po našem mnenju je to mogoče edino s takojšnjimi svobodnimi volitvami, s vpostavitvijo parlamenta, ki bi izgladil drugače ne samo po številnem razmerju, temveč, kar je najvažnejše, tudi po osebnem sestavu. Državo je treba čuvati in braniti s vsemi sredstvi, v prvi vrsti pa z modro in tolerantno politiko. Mislimo, da mora takrat, kadar se postavi na tehtaico režim in država, vedno pretehtati država. Država je važnejša od režima. Država je nad strankami in strankarskimi boji. Režim, ki je dovedel do sedanjih razmer, je treba zamenjati. Razprite tabore je treba pomiriti. Naj ponovimo, da je to mogoče le, ako se postavi imperativ: Država je važnejša od režima, zato: svobodne volitve!

Ta tvrdka zahteva od angleške družbe 39.470 angleških funtov, kar znaša skoraj 11 milijonov v naši valuti. Veletvrdka Alberti je svoječasno ustanovila z našo Narodno banko in še drugim kapitalisti z angleško družbo neko delniško družbo. Alberti je tedaj kupil 8 tisoč delnic te družbe, ki pa potem ni bilo ustanovljena. Tako je Alberti trpel omenjeno škodo. Obtožba je prava senzacija v hrvatskih pravnih krogih. Ima 24 tiskanih strani s 24 prilagami, ki so pisane na stroju ali pa so fotografske kopije. Obtožba je trdno vezana z angleškim prevodom. Kolikovana je s 350 tisoč Din. Tožbo so poslali pravčasno po našem diplomatskem zastopniku v London. Ker je tvrdka v izjemstvu, je bil imenovan njen oskrbnik v Zagrebu odvetnik dr. Dragan Kastel. Zagrebško sodišče je izreklo obsodbo in zahtevalo izplačilo velike vsote in vseh stroškov. Ko je obsodba postala pravomočna, je sodišče zaplenilo ladjo tožene družbe v Londonu, ki se ni zmenila za obsodbo našega sodišča. Londonska družba ima 80 takih ladij, kakršna je zaplenjena ladja »Clan«. Ladje plovejo po vsem svetu in prevažajo petrolej in nafto. Tako je »Clan« došel tudi v splitsko luko, kjer ima anglo-jugoslovenska petrolejska družba velike tanke za olje, katerega čisti v Capragu. Zaplenjena ladja je moderna in na nji so zaposleni večinoma Kitajci. Ako londonska družba ne bo v predpisnem času izpolnila svojih obveznosti, bodo ladjo s tovorom prodali na javni dražbi.

Včeraj se je v Sarajevu usmrtil Jovan Dejanović, trgovec in Dolcu pri Sarajevu. Zadnje čase so opazili na njem znake silne duševne depresije. Tarnal je neprestano, kako je dandanes svet pokvarjen. Posebno je pa grajal naše politično življenje, čeprav je bil sam radikal. Zvečer je šel, kakor po navadi, v gostilno in se z gosti pogovarjal o političnem položaju in o pokvarjenosti sveta ter veliki korupciji v naši državi. Trgovec je bil vidno potr. Okoli polnoči je Dejanović odšel v sosedno sobo in se ustreliš s samokresom. Gostje so pohite v sobo in našli trgovca že mrtvega v mlaki krvi. Dejanović je bil velik patrijot. Med vojno so ga avstrijske oblasti neusmiljeno preganjale. Bil je dolgo interniran in večkrat obsojen zaradi veleizdaje. Beograjski hegemonisti imajo tudi tega idealista na vesti.

V selu Ravni pri Mostarju živi mlada in lepa 18letna devotica Roza Ljupur. Roza je živila kakor druga vaska dekleta, dokler se ni v njo zagledal fant Pero in ji začel dvoriti. Med mladim parom se je vnela ljubezen, ki ni ostala brez posledic. Pero je dekletu zapeljal, češ da se bosta poročila. Roza je postala nosna in pred dnevi je rodila zdravo moško dete. Ko je začela otrokov prvi krik, je potegnula nož, katerega je imela že pripravljene, in je sed svoje prepovedane ljubezni zaklala ter zakopala na vrtu. Sosedje, ki so videli, kaj je bilo z Roza in ki so jo potem videli brez deteta, so takoj sumili, da je poročila na skrivaj in dete umorila. Obvestili so o tem orožnike, ki so prišli po Roza. Ta se je tako prestrašila, da je zločin takoj priznala. Po njeni izpovedi so orožniki res našli umorjenega novorojenčka na vrtu zakopane. Mlado detomorilko so orožniki odvedli v zapor. Pri zaslišanju je priznala, da je dete umorila in da se svojega dejanja kesa.

Avanture črnooke Tončke

Ljubljana, 4. avgusta.

Pravzaprav ima drugo ime. Toda kronika je diskretna in jo noče popolnoma razgaliti in dati v zobe javnosti. Ampak Tončkine avanture so vseeno zanimive, in škoda bi jih bilo zamolčati.

Tončka je elegantna, vitka, črnooka mladenka s porednim šegavim nasmehom na ustnih. Zagorela je zelo, kajti godilo se ji je na letovščino na Bledu in deloma na domači rivitvi ob Savi prav dobro. Saj je živila za tuje, kaj lahko prisluzene novice. O, pa ne smete misliti ničesar slabega ali nedostojnega. Tončka je samo inkasirala zneske svojega gospodarja, nekega ljubljanskega odvetnika, ki ji je zato kmalu dal slovo.

Toda Tončka, brihtna glavica, si je zna la kmalu pomagati. Začela je tuhtati in gruntati in kmalu je pogodila pravo. Nedavno se je namreč pojavila v neki ljubljanski draguljarni in se živo zanimala za dragulje in briljante, od katerih ji je eden, ki je veljal malenkost 7000 Din, najbolj ugajal. Dala si je napisati ceno in še istega dne je zasnovala prav premeten načrt.

Takole okoli 11. je zapel telefon pri nekem bogatem škofješkem trgovcu. »Halo, halo. Tu tvoja žena. Čuješ, dragi možiček! Ogledala sem si briljante, pa mi je zmanjkalo 6000 Din. Pošlji mi ta znesek takoj v hotel in sicer nakazi znesek brzojavno.« In možiček je v dobri veri, da napravi svoji boljši polovici veselje, takoj nakazal znesek...

Popoldne je imela čedno vstopico že Tončka v rokah in jo nato lažno odkurila na Bled. Seveda v družbi svojega stalnega kavalirja, kateremu je natvezila, da je dobila čedno pošiljko od strica v Ameriki. Na Bledu se je Tončka nekaj dni prav dobro zabavala. Saj je bilo vreme nebeško in solnce je žgalo, da je bilo veselje.

Seveda so se lepi jurčki, čeprav jih je bilo šest, kmalu stajali in Tončka je znova ugibala, kako priti do denarja. In zopet jo je mahnila v Ljubljano. V Ljubljani je kmalu našla in sondirala teren za nove podvige in oskubila je nekaj trgovcev za prav čedne vsotice. Tončka se je namreč

znala sukati v najboljših krogih, veda se je kot distingvirana dama in da ne bi nihče dvomil, da je doma iz boljše hiše, je dinirala in supirala v »Unionu« ali pa pri »Slonu«, kakor so pač nanesle prilike. Je skoraj isto, kakor če jem privatno« je zatrjevala prijateljicam, ki so se čudile njeni razpisnosti.

Morda bi Tončka še nadalje uganjala svoje pustolovščine, da ni bila o njih medtem obveščena policija. Elegantno Tončko je sedaj vzela policija na piko, vendar pustolovke doslej še ni mogla prijeti, ker je zaenkrat skoraj brez sledu izginila. Zadržbe so jo namreč pete...

Z zrakoplovom okrog sveta

Poskusni poleti novega nemškega zrakoplova se bodo vršili najbrž začetkom septembra. Te dni bodo ogromno zračno ladjo temeljito pregledali, potem pa začno takoj montirati pet motorjev tipa Maybach po 530 konjskih sil. Zrakoplov še ni napolnjen s plinom. Prvi neoficijni polet se bo vršil nad Bodenskim jezerom. Med poletom bodo preizkušali nemški inženjerji nov plin za pogon motorjev. Če se ta polet posreči, poleti novi zrakoplov iz Monakovega preko Nürnberga v Stuttgart. Ta polet bi trajal 10 ur. Sredi septembra se bo vršil velik polet nad Nemčijo katerega se udeležijo nemški novinarji. Zrakoplov bo letel nad mesti Tübingen, Hannover, Hamburg, Flensburg, Berlin, Dresden, Augsburg in nazaj v Friedrichshafen. Če se poskusni poleti posrečijo, bo startal novi nemški zrakoplov sredi oktobra k poletu v Ameriko, dočim je določen polet okrog sveta za prihodnje leto.

Film

Najnovejše vesti iz Ufe

Najnovejši njen letošnji program. — Nezgodja Harry Piel. — Tehnična modernizacija atelejev. — Francoska sodba o Brigiti Helm.

O najnovejši Ufini produkciji pišejo strokovni kinematografski listi že cele mesece v slavo pesnih in napovedujo za letošnje sezono filme najboljših kvalitete.

O Fritz Langovem najnovejšem filmu »Pot na mesc«, čigar vsebina je upravljanje fantastična, debattirajo že v Ameriki ter z velikim zanimanjem pričakujejo izgotovitve tega dela, ker bo predstavljalo nazorno najnovejšo iznajdbo na polju tehnike. Ker poznamo velikega režiserja Langa iz njegovih dosedanjih vledel »Spionki« in »Metropolis«, ki so vzbudili senzacije po vsem svetu, upravičeno stavljamo tudi mi na to njegovo najnovejšo delo največje nade.

Svetovno zanimanje bodo nadalje vzbudili Ufini Erich Pommer filmi. Največjo senzacijo in umetniško vrednost obeta film »Povratek izpod reže Joe Maya«. V glavnih vlogah nastopajo tu Lars Hanson, najnovejša nemška filmska umetnica Dita Parko in Gustav Fröhlich. Tudi nadaljni filmi Erich Pommer, produkcije »Ogrska rapsodija«, »Asfalt« in »Čudovite laži Nine Petrovne« bodo brezdvomno utrdili sloves Ufinih filmov.

Napovedujejo se nadalje dva veličina razkošne inscenacije v stilu filma »Casarova« in sicer filma »Manolescu«, v katerem ima glavno vlogo slavni igralec Možušin ter »Tajnosti Orienta«, delo slavnega režiserja Wolkoffa. Tudi filmi »Girl od revije«, »Modra miš«, »Karmen ob St. Pauli«, »Dama s krinko«, »Jahta sedmih grehov«, »Dijak plesalec«, »Smrtna pentila«, »Za krivcem manjka vsaka sled«, obetajo z ozirom na nosilce glavnih vlog biti prvovrstni filmski proizvodi.

Harry Piel bo zastopan v dveh nadvse napetih senzacionalnih filmih »Človek proti človeku« in »Njegovo najlažje orožje«. Pri snemanju slednjega filma se je zgodila pred kratkim časom Harry Pielu nezgoda, ki bi pa lahko imela za njega najusodnejše posledice. Harry Piel, ki igra v tem filmu vlogo mladega znanstvenika, je poskušal s posebnim, po njegovih načrtih izdelanim motornim kolesom voziti nizdol po stopnicah hotela, v katerem je stanoval. Pri tem pa je padel tako nesrečno več metrov v globčino, da je zadobil na rokah, nogah in na hrbtu resne poškodbe, ki pa po izjavah zdravnikov niso težje značaja: in res, kakor poročajo najnovejše vesti, je neustrašni ljubljene senzacij željne kinopublike že izven nevarnosti in že zopet nadaljuje s svojim delom na tem filmu.

Ufa si je pridobila tudi nekaj najboljših francoskih vefilmov in sicer slavni Th. Dreyerjev vefilm »Trpljenje in smrt Device Orleanske«, film, ki je bil sprejet po vsej Franciji in po vsem kulturnem svetu z največjim priznanjem in občudovanjem, ter končno še Marcel L. Herblero vefilm »Denar«, ki je posnet po istoimenskem slavnem romanu francoskega romanopisca Emila Zola.

Prav posebno pozornost pa bo vzbudil v Indiji z že znanim indijskim filmskim igralcem Himandsu Rainov, izdelan vefilm »Grob velike ljubavi«. To je film največjega razkošja, izdelan ob sodelovanju mnogostevne komparzerije v razkošnih palačah in parkih z ogromno množico slovon, velblodov, konj, v krajih, kjer je bilo privrkat dovoljeno fotografirati in smati za film.

Skratka: iz vseh dosedanjih poročil lahko posnemamo, da bo letošnja Ufina produkcija zadovoljevala tako slahernega filmskega ljubitelja, zlasti pa široko kinopublika, ki si želi dobrih filmov.

Tudi Ufini ateleji v Neu-Babelsbergu pri Berlinu se popravljajo z največjo naglico in orempljajo z najnovejšimi izumi tehnične narave. Ravnozar je opremila Ufa svoje ateleje z najmodernejšimi armaturami svetilk in električnih žarnic, tako da je omogočeno snemanje filmov in fotografiranje po najnovejših metodah. Že letošnji najnovejši filmi, med njimi »Smrtna pentila« (»Looping the Loop«) in »Povratek« so izdelani z najnovejšimi tehničnimi napravami.

O Brigiti Helm, ki bo zastopana letos v dveh novih Ufinih filmih »Jahta sedmih grehov« in »Denar«, čitamo zanimivo kritiko, ki je izšla pred nedavnim časom v francoskem kinematografskem strokovnem listu

»Le courrier cinematographique«: »Brigita Helm je izredna žena, žena, ki je prav za prav sama film in ki razume, kakor nobena druga živi v njem. Macel L. Herblier, režiser filma »Denar«, mi bo odpustil, ako trdim, da poleg Brigiti Helm obledi vsako celo režiserja. Vedno sem se potoval v mojih filmskih kritikah za naše izdaje Francoze in upam, da me ne bodo moji tovariši imenovali pretranevali prijatelja Nemcev, ako trdim, da je na vsem svetu le era, ki je sposobna igrati glavno vlogo v filmu »L'argent« in »o je Brigita Helm. Režiserju moram na njegovem umetniškem okusu radi izbere te igratke kot nosilke glavne vloge najpristnejše čestitke.«

To so besede znanega filmskega kritika Jan Margueta, besede strokovnjaka o nemški igralci, katero samo občudoval v Ljubljani v nepozabnih filmih »Metropolis«, »Alrauna«, »Ljubzen Jeanne Ney« in katero bomo zopet z veseljem gledali v njenih najnovejših Ufinih vefilmih.

Beleznica

KOLEDAR.

Sobota, 4. avgusta 1928. Katoličani: Domini, Ljubljana; pravoslavni, 22. jula; Marija Magdalena.

Nedelja, 5. avgusta 1928. Katoličani: 10. pobinkostna, Marija Snežna, Ožbald; pravoslavni, 23. jula; Trofim i T.

PRIREĐITVE.

Elitni kino Matica: Danes: »Dvorni kočijaž Bratfisch«; jutri: Panika (Harry Piel). Kino Ideal: »Rivijera« (Harry Liedtke).

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Sušnik, Marijin trg in Kural, Gosposvetska cesta.

— Iz sekcije ZNS. (Službeno.) Ponovno opozarjamo vse go. savezne sodnike, da poravnajo v polnem obsegu svoje obveznosti napram sekciji z ozirom na predstoječo redno glavno skupščino, ki se vrši v četrtek 9. t. m. Za juniorske pokalne tekme Ilijije se delegirajo v prvem kolu sodn. kandidati kot sledi: sobota ob 18. Svoboda — Mladika g. Dečman; nedeljo ob 9. Slavija — Savica g. Mahkovec, ob 16.30 Jadran — Reka g. Dolinar, ob 18. Ilijija — Mars g. Lukežič.

Tozadevne propozicije so na vpogled v garderobi na igrišču. — Tajnik.

Pretrpelijska smrt mlade učenke

Včeraj popoldne je na zelo tragičen in pomilovanja vreden način izgubila svoje mlado življenje komaj 16 let stara krojaška učenka Rozalija Križman, stanujoča v Svabičevi ulici št. 1, ob Trnovskem pristanu. Zjutraj je še vsa vesela in razigrana odšla na svoje delo, s katerega se je popoldne vrnila enako dobro razpoložena na svoj dom, toda že čez nekaj ur potem so jo užaloščeni domači polagali na mrtvaški odel.

Mlada Rozika Križmanova je bila uslužbena kot učenka pri krojaškem mojstru Josipu Bajdetu na Kerkovem trgu 10. v nekdanji Mahrovji hiši. Včeraj popoldne ji je izročil mojster žensko obleko z naročilom, da lahko odide domov, kjer naj obleko končno dogotovi na domačem šivalnem stroju. Rozika je vesela odhitela domov, neprestano misleča na to, da bo mogla uleti tekom vročega popoldneva nekaj uric za kopanje v Ljubljani. Ko je prispela domov, se je takoj preoblekla v kopalno obleko, da bi se šla kopat v Ljubljano. Mati ji je to namero odločno svetovala, ker je bila deklica bolna in se lahko ob takem času bolezi nevarno prehladi. Rozika pa za materine svarilne besede ni dosti marala in je odločno izjavila, da je živ, krst ne odvrne od kopanja. Rečica ni mislila, kaj jo v vodi čaka.

Še vsa vroča in prepripana je koncem Trnovskega pristani nasproti splošno znane in izredno nevarne »Spice«, urno slekla vrhnje oblačilce in stopila v vodo. Toda ni napravila niti dveh korakov po plitvini, ko se je nagle močje zgrudila nezavestna na hrbet. Slučajno se je kopal tik nje neki finančni uradnik, ki je pretečo nesrečo opazil in je deklico nemudoma odnesel na breg. Telesnično so poklicali na pomoč mestno reševalno postajo, ki je že čez par minut odposlala na kraj nesreče svoje reševalce z rešilnim avtomobilom. Ti so z malone poldrugournim umetnim dihanjem in silnim naporom skušali Roziko obuditi k življenju in k zavesti, toda ni se jim posrečilo. Rozika, ki je ležala nezavestna na bregu že od pol 16. ure, je bila končno ob 18. uri prepeljana z rešilnim avtomobilom v splošno bolnico. Med prevozom je pa nesrečna deklica umrla, ne da bi se zavedla. Zadelo jo je kap.

Trupla v bolnici seveda niso hoteli sprejeti, nkar so ga odpeljali v Mestni dom, kamor je tudi kmalu nato dospela uradna policijska komisija, obstoječa iz policijskega zdravnika dr. Avramoviča in dežurnega uradnika Misljeja. Po komisijalnem ogledu so truplo prepeljali na dekličini dom, kjer so ga sprejeli jokajoči starši in sestre ter bratci. Križmanovo rodbino že skozi leta neusmiljeno tepe usoda. Lani je na slični tragičen način umrl najstarejši sin, ki ga je tudi začel kap, oče Križman pa je tudi že delj časa težko bolan in nesposoben za delo. Edino mlađ držl na svojih ramenih skrb za preživljanje in vzgojo številne družine. Oba najstarejša otroka, ki bi ji bila lahko kmalu stala ob strani v trdem življenjskem boju, sta radi težke srčne bolezni umrla v enem letu. Nesrečno delavsko rodbino pomiluje ves trnovski in krakovski okraj. Toda, kaj se hoče, usoda je neizprosna in tepe vsakogar, kogar zaloti, do skrajnosti brez usmiljenja in prizanašanja. Pokojna Rozika je bila prav simpatična, priključljivo dekle in je bila med svojimi tovarišicami splošno priljubljena.

— — —

Dober trgovec.

Knjigovodja: Gospod Šef, mladi Rosenteln je nam dolžan že 100.000 Din. — Obesite mu mojo najstarejšo hčerko na vrat.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Tragična smrt slovenskega izumitelja. — Angleški parnik v Splitu zaplenjen. — Še ena žrtev beograjskih hegemonistov. — Mlada detomorilka

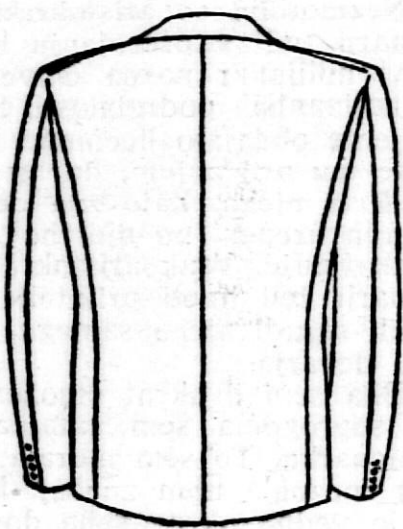
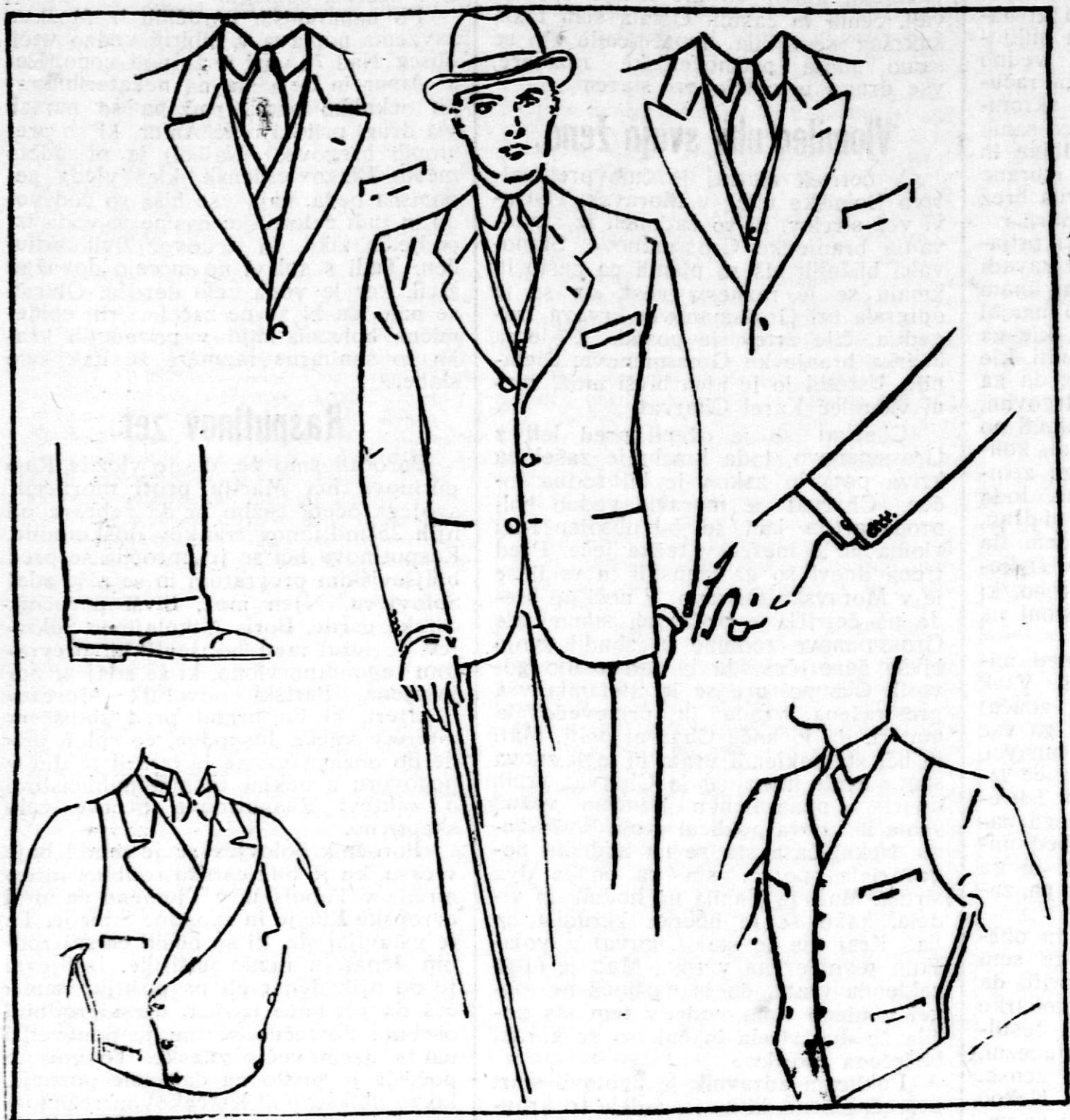
Včeraj smo poročali o strašni smrti pod vlakom Slovenca Schönerja iz Krškega, ki se je v samomorilnem namenu vrغل pod vlak. Njegova usoda je bila usoda onih, ki se bavijo z raznimi izumi, misleč, da bodo tako obogateli ter morajo nazadnje žalostno končati pozabljeni in bedni. Schöner je bil po poklicu elektrotehnik in je delal na svojih izumih noč in dan. Učil se je sam, sedel ob elektrotehniških strokovnih knjigah in revijah, risal in kombiniral ter podiral in zopet gradil. Po njegovih glavah so mu rojile čudne misli, snoval je neprestano in delal, kakor črna živina. Večkrat je dejal svoji ženi: Če bi ti vedela, kako je v moji glavi. Tega ne privoščim nikomur. Z neprestanim delom pa človek je doseže nekaj. Schöner je izumil varovalno pripravo za motorje proti premočnemu toku. Ta svoj izum je tudi dal patentirati. Ponudil ga je velikim svetovnim podjetjem. Dobil je odgovore, ki so bili oprezni, neodločni, odklonilni. To je izumitelja potrla. Žena ga je tolažila, češ, ne bodi žalosten, pisma še ne pomenijo odklonitve. Pismo je pisala tvrdka Brown Bovery iz Švice. Odgovor se je glasil, da za sedaj nimajo interesa za ta izum. Pismo je dospelo v Schönerjeve roke dne 31. maja. Tega dne se je elektrotehnik popolnoma spremenil. Odšel je od doma in ni se vrnil vsi noč. Zjutraj so ga našli bolnega in ga poslali k zdravniku. Ta je ugotovil, da je bolnik težko živčno bolan in ga je poslal v bolnico, kjer je ostal tri tedne. V bolnici se je izumitelj skušal dvakrat usmrtiti. Hotel se je zabosti v srce. Nož je pa bil top in se je Schöner samo lahko ranil. Naslednji dan se je zaletel z glavjo v zid, da bi si jo razbil. Ranil se je težko in vendar zopet okrevaj in sili domov, misleč, da mu bo doma bolje, so ga zdravniki poslali k ženi Antoniji. Nekaj časa je bil miren, potem je pa dobil strašne živčne napade in postal ljubosumen na ženo ter trdil, da ga hočejo zastrupiti. Imel je ženo

in štiri nepreskrbljene otroke. Ko se je malo pomiril, ga je žena odpeljala na oddih na Sljeme. Med tem je dobil pismo od neke dunajske tvrdke, da njegovega izuma ne morejo sprejeti. To je vplivalo na živčno bolnega elektrotehnika norazno. Prenehaj je risati in odšel v Samobor. Že so mislili, da mu bo bolje, v četrtek je pa žena zvedela, da je skočil pod vlak, ki mu je odrezal glavo. Med vojno je bil Schöner težko ranjen. Bil je tudi jetičen in je imel samo polovico pljuč. Ko je bila v Zagrebu poplava in je bilo treba v tovarni, kjer je bil zaposlen zavarovati tok proti krtakemu stiku, ga je tok obžgal po desni strani glave in roke. Ležal je tri tedne težko bolan v bolnici. L. 1925 je imel špansko in se je komaj izljal. Pokojni Schöner je bil izredno sposoben elektrotehnik. Najprvo je bil umetni ključavničar v Gradcu, kjer je dovršil tudi obrtno šolo. Služil je tudi 4 leta pri avstroogrski mornarici in dovršil strojno šolo. Zadnja leta se je bavil samo z izumi na polju elektrike. To ga je tudi spravilo v prerani grob.

Včeraj smo na kratko poročali, da so naše oblasti zaplenile v splitski luki angleško ladjo »Clan«, ki je last londonske družbe Anglo-Sakson Petroleum Co. LTD. Ladjo so zaplenili po pravomočni obsodbi zagrebškega sodišča. Ko je naša sodna komisija prišla na ladjo, je bil kapitan seveda nemalo presenečen. Ko mu je tolmač pojasnil, za kaj gre, je vse povabil v salon in takoj vprašal radio-telegrafsko svojo družbo, kako naj postopa. Sodna komisija je odvzela ladji potne listine in postavila stražo v znak, da je ladja sekvestrirana. Tovor je vreden 150 milijonov Din. Kapitan ladje je izjavil, da trpi dnevno 230 tisoč Din škode, ker ne more nadaljevati vožnje. Pred meseci sta vložila pri sodnem stolu v Zagrebu tožbo proti anglosakski petrolejski družbi odvetnika Hiršl in Blüweiss za tvrdko Rikarda Albertija iz Zagreba.

--- Moda ---

Kako se elegantni gospodje oblačijo

Kakor dame, tako morajo tudi gospodje pri oblekah paziti na razne malenkosti, brez katerih si elegantno oblenega gospoda ne moremo misliti. Od malenkosti je v veliki meri odvisen celoten vtis, daj li jih na prvi pogled skoraj ne opazimo. Elegantni gospod pazi, da je njegova obleka lepa in moderna. Ni treba, da je moški gizdalini, vendar pa mora nekoliko paziti na svojo zunanost. Tudi ni treba vsak teden li stati po modnih žurnalih, da se seznanimo z raznimi novotarijami prisnodarijami najnovejše mode. Nikjer ni rečeno, da so najnovejši vzorci tudi najlepši. Paziti je treba nekoliko samo na bistvene izpremembe. Baš zdaj je čas za to, da se gospodje zanimajo, kaj je v modi novega.

Pri novih oblekah stoji trije gumbi nekoliko bolj narazen. To se pravi, da je spodnji gumb kakih 15 cm pod bo-

ki. Žepi se ne smejo zapenjati. Telovniki na eno vrsto gumbov so izresani tako globoko, da sukničje točno pokriva telovnik. Pri telovnikih na dve vrsti gumbov je sukničje izresano nekoliko globlje tako, da se vidi telovnik. Telovniki na eno vrsto gumbov se zapenjajo skoraj vedno na šest gumbov, od katerih ostane spodnji vedno odpet. Telovniki na dve vrsti gumbov se zapenjajo na tri pare gumbov, ki pred od spodaj navzgor narazen. Ti telovniki so spodaj ravni.

Zelo važno vlogo igrajo pri moški obleki hlače, ki so še vedno precej široke, toda v kolenski se spoznanje ožje. Hlače ne smejo biti prekratke, pa tudi ne predolge. Hlače iz svetlega in nekoliko temnejšega blaga so spodaj še vedno obrobene, dočim je rob pri temnih, zlasti pa pri modrih hlačah večinoma že izginil.

Kar se tiče blaga, je treba omeniti, da se opaža tudi pri moških oblekah tendanca, da bi se kroj in oblika nekoliko poživela. Letos je v modi ševijot, raznih vrst karirano blago, flanel in kamgarn. Najbolj moderna je siva barva, kateri sledita modra in rjava.

Zelo važna sta tudi ovratnik in kravata. Pri stoječih ovratnikih vidimo zopet precej velike zagibe, ki so pa samo nekoliko upognjeni. Dvojni trdi ovratniki stoji zgoraj nekoliko narazen, da je dovolj prostora za moderne kravate z velikim vzorom. Pri kravatah je treba paziti zlasti na barvo. Lahko nosimo kravate živih barv, toda vzorec se ne sme nikoli kregati z onim srajcem ali obleko. Glede kravate pravzaprav nimamo točno določenih smernic. Vse so lepe in moderne, če harmonirajo z obleko.

dom nekoliko brezobzirno? Ali je v redu, če sunemo krompir pod sosedov stol v nadi, da nas nihče ne vidi. A če je krompir dobro skuhan, se lahko pod mizo stlači in nastane vprašanje, kako zabrisati sledove. Avtorji družabnih katekizmov nam ne dajejo za take primere nobenih nasvetov. Lahko bi nam vsaj povedali, ali naj svojo nerodnost odkrito priznamo, ali pa pobegnemo od mize.

Drugi problem je rob kozarca. Vsakemu človeku se pripeti, da srka vino in da ostanejo na robu kozarca sledovi ustnic, ki si jih ni dobro obrisal vzamemo servijeto in obrišemo kozarec? Ali na ipustimo kozarec stati v nadi, da nihče ni opazil na njem sledov naših mastnih ustnic. Ali pa naj hitro znova pijemo in sicer tako, da bi opravile ustnice to, česar ni opravila servijeta?

V ilustracijo naj navedemo zanimiv primer iz družabnega življenja. To je prigoda mladega moža, ki je prišel v odlično družbo na čajanko s trdnim sklepom in v najboljši nadi, da pojde vse gladko od rok. Mož je bil pa nervozen in občevanje v boljši družbi mu je bilo tuje. Nesreča je hotela, da je bil tako nervozen, da se je igral s čajno

skodelico. Skodelica je imela krasno izdelano uho. Nervozni gospod je vtaknil sredinec leve roke v tesno uho skodelice in posledica je bila, da je prst obtičal v njem. Siromak je napejnal vse sile, da potegne prst iz ušesa skodelice, toda zaman. Postalo mu je vroče, začel se je potiti in ko mu je gospodinja ponudila še skodelico čaja, se je lepo zahvalil in nadaljeval svojo borbo s skodelico.

In kaj mislite, da je storil naposled? Vtaknil je levo roko s skodelico vred v žep in izjavil, da mora po nujnih opravkih domov. Sele dobro uro po njegovem odhodu je gospodinja opazila, da je zmanjkala skodelica. In šele drugo jutro so našli na vrtu na kupu smeči razbito skodelico. Gospodinja nikoli ni zvedela, kako je tja prišla in zakaj je bila razbita. Misel, da bi jo bil gost ukradel, se ji je zdela absurdna, ker bi je v tem primeru ne bil razbil. Dotični gost seveda nikoli več ni bil povabljen v hišo.

Salon moške mode

Salon moške mode, ki se je vršil v Parizu letos že drugič, je pokazal, da nad moškimi oblekami, kakršne se nosijo zdaj, še ni treba obupati. Nasprotno, čimbolj se ženska moda približuje enostavnosti, tembolj komplicirana in individualna postaja moška moda. Moški se v svojih oblekah ne morejo primerjati z gospodi iz časov slavni francoskih kraljev, toda po vojni je priprostil, po enem kopitu narejenih moških oblek vedno manj. Zda vidimo po večjih mestih, zlasti v Parizu moške, ki tekmujejo med seboj v pestrosti kravat, pulovrov, čevljev, klobukov, sukničjev in oblek sploh. Pred vojno bi se noben moški ne upal v taki obleki na cesto.

V salonu moške mode je mnogo novega in če se bodo te novotarije uveljavile, se obeta moškimi v modi mnogo izprememb. Tu je na primer klasični oddelek, tu je oddelek pariških krojačev, ki ne računajo z navadnim prevratom, marveč samo z izpremembo gotovih detajlov in drobnarij. Tu se praktično obravnava vprašanje ramen. Pariški krojači si ne morejo odločiti, ali bodo ramena še lezla navzgor, ali ostanejo vodoravna, ali pa se začno vračati nazaj. Glede nogavic so si pariški krojači v splošnem na jasnem. Pred dobrim letom se je vodila še energična kampanja za kratke hlače, sedaj pa že lahko rečemo, da je ta tendenca propadla. Res je sicer, da kratke hlače sedaj niso redek pojav, toda to so hlače sportnega kroja, ki segajo do kolena ali malo pod koleno. K takim hlačam spadajo seveda lepe volnene nogavice. Kratke promenadne nogavice za mlade in stare gospode, zlasti pa kratke nogavice za večerne obleke, zagovarja zdaj edino še Fabiano, ki jih združuje z modrim frakom in temnorumenem čepico. Ne mi-

si pa, da je tako oblečen gospod podoban harlekinu. Bussy fantazira o kombinaciji pižame z lovskim kromem, kar priporoča kot jutranjo obleko. Lydie odklanja ovratnik in izmislila si je srajco iz maroškega krepa, ki jo šiva v treh modelih — za izprehode, za posete in za večerne prireditve. Vse srajce so brez ovratnika, samo da je kraj različen. Yves Gueden priporoča ohlapen sukničje kostanjeve barve brez rokavov, ki se nosi čez svetlomodro srajco. Nogavice so zelo ozke in tudi svetlomodre, telovnik je širok, bel in posut z zvezdami, kakor ameriška zastava.

Tako fantazirajo Parižani o moški modi, ki jo hočejo temeljito reformirati in spraviti v sklad z žensko modo prejšnjih let. Vso bogato fantazijo, s katero se je odlikovala pred leti ženska moda, naj bi prevzel zdaj moški. Salon moške mode v Parizu je pokazal, koliko novotarij pripravlja Pariz v moški modi. Sicer pa ni treba hoditi v ta salon, kajti tudi na ulici vidimo, da moški nočejo končati kariere v enostavnih kazniških uniformah.

Za debeluške

Moda je zlasti zadnja leta zelo enostranska in pozna samo vitke ženske, za okrogle se pa ne zmeni, kakor da bi njene pozornosti ne zaslužile. Zato ni čuda, da se čutijo debeluške strašno nesrečne. Moda jim v tepe v glavo, da so nemogoče, da se noben moški zanje ne zmeni in da morajo odstraniti svojo maščabo, če nočejo ostati v družbi osamljene. Če pa vprašamo moške, je-li res, da jim okrogle ženske niso všeč, se prepričamo, da je ta trditve neutemeljena. Nasprotno, mnogim moškim ne ugajajo moderne ženske postavbe, pri katerih vidimo pravzaprav samo kost in kožo. O tem se lahko prepriča vsak tudi iz oglasov o žensitih ponudbah. Redki so oglasi, v katerih išče moški suho žensko, pač pa mnogi iščejo okrogle družice. Tako vidimo, da dela moda debeluškam očitno krivico.

Sedanja moda za ženske Rubensove postavbe res ni prikrita. Ženske še nikoli niso nosile tako kratkih kril kakor zdaj in to bo najbrž pravi vzrok, da moda debeluške dosledno prezira. Kratko krilo žensko postavbo skrajša in jo napravi na videz še okroglejša. S tem pa ni rečeno, da bi debeluške ne smele nositi kratkih kril. Glavno je posvetovati se z izkušeno šiviljo, ki ima bogato prakso in ki dobro ve, kaj okroglim dama pristaja in kaj ne. Ni res, da bi morale okrogle dame vedno nositi obleke iz temnega blaga in brez vsakih vzorcev. Lahko nosijo tudi svetle obleke s pestrimi vzorci, ki pa ne smejo biti preveliki. Izogibati se morajo vodoravnih okrasov, širokega pasu okrog bokov in do vratu zapetih oblek. Okroglim damam najbolje pristaja ozek in globok dekolte. Obleka ne sme biti preozka, pa tudi ne preširoka. V splošnem velja pravilo, da se morajo debeluške izogibati vsega kričevega, kar na krepki postavi še bolj kriči.

Na nosu se pozna.

— Že pozna si lizala smetano, Metka!

- Ne mamica, nisem je lizala.
- Ne laži, na nosu se ti pozna.
- Ne mamica, to je od včera!

Kaj dela papa.

- Kakšen poklic ima tvoj oče?
- Moj oče je krojač.
- Kaj pa dela tvoj papa?
- Kar mu mamica zapove.

Dvoumno.

— Oprostite milostiva, toda gosli, ki ste mi jo naročili kupiti, na vsem trgu nisem mogla najti. Nobene ni bilo na trgu.

— Z vami je vedno tako. Ničesar ne znate najti. Če bi šla sama na trg, vam jamčim, da bi bila tam vsaj ena gos.

Edini izgovor.

»Mož, ki mu je žena z zvonceom razbila nos:

— Ta je pa dobra. Zda mi ne preostaja drugega, nego vpisati se v boksklub in prepričati prijatelje, da sem treniral za Olimpijado.

Tudi žene letajo.

— Torej si se vendar zbala in opustila misel na leto?

— Ni me toliko odvrgnil strah, kolikor zadrega, ker ne vem, kaj bi oblekla za leto.

Vrzeli v knjigi o lepem vedenju

Bonton je važno poglavje v družabnem življenju in zato bi moral vsak omikanec temeljito preštudirati knjigo o lepem vedenju. Toda ta knjiga žal ni popolna, ker ne daje nasvetov za nekatere primere, ki pa so zelo važni.

Vzemimo n. pr. vino. Vino lahko v družbi pohvalimo, lahko ga poduhamo in se ga dotaknemo s koncem prsta. Kozarec vina lahko vedno dvignemo in držimo proti luči odnosno oknu, da vidimo, kakšne barve je vino. Z vinom lahko počnemo vse, kar hočemo, in gospodinja nam ne bo zamerila.

Vse drugače je z govedino. Goveje-mesa v družbi ne smemo hvaliti. Tudi s prstom se ga ne smemo dotakniti. Samo ob sebi umevno je, da ga ne moremo držati v roki in opazovati proti svetlobi. Goveje meso je nekaj, o čemur je najbolje v družbi molčati. Gospod, ki bi za mizo vzkliznil: Bogovi, kako izborna kita je to, bi zakrivil nečuvstvo grobost. Zakaj se ne sme govoriti v družbi o govejemu mesu, vedo menda samo avtorji družabnih katekizmov.

Toda če bi padel na zemljo prebivalec kakega drugega planeta in bi se

informiral o splošnem pravilu, ki velja v tem primeru za vsakega omikanca, bi mu najbrž niti strokovnjak ne mogel povedati, zakaj je dovoljeno govoriti o pijačah, o jedcah pa ne.

Pa ne samo to. Vzemimo drug primer. Recimo, da smo nabodli na vili-ke košček krompirja, ki je nam po nesrečnem naključju padel na tla. Kaj početi? Ali ga naj pustimo na tleh? Ali pa bi kazalo nagmni se in pobrati ga, seveda skrivaj, da bi nihče ne videl? Recimo, da smo krompir pobrali. Kaj naj porečemo? Ali naj se opravičimo, se bo zdelo sosedom za mizo čudno, da je naša glava naenkrat izgnila pod mizo. Če pa krompir pobremo, nastane vprašanje, kaj početi z njim. Ali naj ga položimo na rob krožnika, kakor da ne spada več k jedi? Če to storimo, utegne biti gospodinja užaljena, ker bo mislila, da parket ni tako čist, da bi lahko jedli z njega. Če pa usodni košček krompirja pojemo, se utegne pripetiti, da gospodinja ne bo pravilno razumela tega poklona.

Preklicani košček krompirja lahko pustimo tudi na tleh. Recimo za ta primer, da ni nihče videl naše nerodnosti. Ali se ne bo zdelo naše vedenje sosed-

Ivan Prudkov

Analfabetski tečaj

V sovijski Rusiji so določene policijske kazni do prisilnega dela za one, ki nočejo posejati analfabetskega tečaja.

»Večerna Moskva« št. 73.

— Mrcina! — se je zadržal Ivan Paramonič na ženo. — Kam si vtaknila aritmetiko? Zda zdaj bo tu milica... nepismeni bodo morali polagati izpit.

— Križ božji! — je zajecjala prestrašena žena. — Ne vem, kam so jo vtaknili. Evo je! Prva dva lista si že pokadil, mrha stara! Zda pa odgovorjaj za to!

— Zložil knjige lepo po vrsti na mizo! — je zapovedal Ivan Paramonič, — da bodo mislili, da sediva in čitava. Oh, še tega je bilo treba! Pravijo, da so Petkina že vrgli v ječo. Deset ur je zamudil.

— Evo, zdaj pa imaš, Ivan Paramonič, — je tarnala žena, — saj sem ji že stokrat dejala — hajdi, hodiva redno na to nepismenost, ti si pa godel svojo... časa ni pa ga ni.

Žena se je ysa obupana zagledala v strop.

— Koliko bi moglo biti sedemkrat osem? Vso »možitev« sem pozabila.

— Sedemkrat osem? — je ponovil Ivan Paramonič.

— Vrag vedi! A kje je Simo?

— Na cesti. Kocka se za gumb.

— Daj pokliči ga. Hitro-oo!

Prišel je Simo ves razcapan s polno pestjo gumbov.

— Čuj sinko, — je dejal oče strogo. — Ti one... »možitev« dobro znaš?

— Znam.

— Torej je v redu. Slezi na peč, pa boš nama z zapetka šepetal. Zda bova polagala izpit. Si razumeš? In s prsti kaži, drugače te namlatim, da boš ves črn.

Oče je pogladil z roko sivo brado in vprašal.

— Koliko je sedemkrat osem? Mati ne ve.

— Sedemkrat osem, — jo ponovil Simo plezajoč na peč. — Sedemkrat osem je šestinpetdeset.

— Evo vidiš! Tudi jaz sem tako

misli, da je šestinpetdeset.

— Koliko, Simo? — je vprašala mati vsa v strahu. — Šestinpetdeset?

— Gređo! Gređo! — je vzkliznil Ivan Paramonič in začel mahati z rokami.

— Križ božji! — je dejala mati in prebledela od strahu. Roke in noge so se ji začele tresiti. — Glava se mi je izpraznila... Simo, čuj Simo! A tista Amerikna, kje je? V Evropi ali v Afriki?

— Pst... vi! je zašepetal Ivan Paramonič in si pomel roke. Vse rdeč je pričakoval goste. Pisarja Sidorova, dva milicnika in učitelja Ivana Diomidoviča v rjavih škornjih.

— Dober dan, dober dan!...

— Čujte, državljani Ivan Paramonič, — je dejal pisar in odprl seznam.

— Vi in vaša žena sta najslabša med nepismenimi. Sole ne posečata.

— Kato to? Kako da je ne posečata?

— se je začudil Ivan Paramonič. — posečava jo prav pridno, samo v zadnjih klopih sediva, pa naju nihče ne vidi... Posečava jo pa, kako da ne.

— No, o tem se bo Ivan Diomidovič

vič takoj pričel. Sedite.

— Torej vi pravite, da posečate šolo? — je dejal Ivan Diomidovič in se kislo nasmehnil. — Dobro torej, ponovili bomo včerajšnjo uro. Povejte, meščanka, koliko je 45 deljeno s 5?

Žena Ivana Paramoniča je drhtela in škrlila na peč. Simo je kazal s prsti, pa ga nikakor ni mogla razumeti.

— Od strahu je malo pozabila, — se je oglašil Ivan Paramonič. — Kaj se pa bojiš, žena... Drugače vam reši vse naloge in še kakšne... Povej pisarju, koliko je 45 deljeno s 5.

— Ne vem, tovariši, — je odgovorila žena Ivana Paramoniča prestrašeno. — Oh, ne vem. Krave še nisem pomolzla... Dovolite mi na stran. Preveč sem se prestrašila.

— Kakšna črka je to? — je vprašal učitelj Ivana Paramoniča in pokazal na črko »H«.

— Tole? Tole? Tole, to je... one... to je... onga... Verjemte mi, vse črke poznam, samo tole vedno pozabim.

Izpit se je končal nepopolno. Pisar je potegnil iz torbe knjižico za denarne globe, rekoč:

— Torej doma se ne učita, v šolo ne hodita redno, kakor smo zdajle videli, na pogoste opomine se nista ozirala. Zato pa gleda na... Obilniži je svinčnik in izračunal.

— Izvolite plačati globo. Za aritmetiko 2 rublja 70 kopejk, za ruščino 3 in pol rublja, za zemljepis... Skupaj 9 rubljev in 11 kopejk.

Drugo jutro, še predno se je zdanilo, sta krevsala Ivan Paramonič in njegova žena s torbico in črnico na motovzu v šolo. Okrog šole je bila že zbrana truma kmetov, ki so komaj čakali, da likvidirajo nepismenost. Ivan Paramonič in žena sta se stisnila v kotiček in poslušala. Nekdo se je oglašil:

— Da, da, v znanju je fuč, a brez njega je mrak.

To je potrdil drugi, ki je vzdihnil rekoč:

— Res je mrak. Meni so baš včeraj zaplenili zadnjo leščerbo, ker nisem hodil v šolo.

Nekje za šolo so petelin z zaspanim glasom tretjič zapeli.

Privatni nameščenci za osemurni delavnik

Protestni shod Zveze privatnih nameščenecv Jugoslavije. — Dve resoluciji v zaščito delavskih interesov.

Sinoči se je vršil v veliki dvorani Mostnega doma v Ljubljani velik protestni shod, ki ga je sklicala sporazumno z desetimi delavskimi organizacijami in s Stokrovno zvezo za Slovenijo. Zveza privatnih nameščenecv Jugoslavije. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Shodu je predsedoval privatni nameščenec Anton Hönigsman, ki je na kratko pojasnil namen shoda. Kot glavni govornik je nastopil tajnik »Zveze« Ivo Jamnik, ki je podrobno poročal o vsem do sedanjemu delavskemu boju za 8 urni delavnik in je ostro kritiziral ministrsko uredbo in velikožupansko naredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih obratovalnic.

Nadalje so se govorili v imenu Stokrovne komisije sodr. Kopac, ki je poudaril razredno zavednost, potrebo borbenosti in je napadal mestni magistrat, ki noče postopati kot obrtna oblast po prijavi strokovnih organizacij, dalje Zvir Ivan v imenu stavbinih delavcev, Lazar Nešić v imenu brivskih pomočnikov in končno še Slavko Pretnar v imenu živiliških delavcev in pekovski pomočnikov. Protestiral je proti nočnemu delu v pekarnah, ki ga je označil kot kulturni škandal. Trdil je, da je vzrok tako visokega procenta tuberkuloznih pekovski pomočnikov predvsem nočno delo. Odločno je zahteval odpravo nočnega dela.

Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki pravi:

»Na protestnem shodu zbrani privatni nameščenci in ostalo delavstvo na podlagi podanih poročil konstatirajo: 1.) da je minister za socialno politiko z ministrom trgovine in industrije že s svojo uredbo z dne 3. maja t. l. pogazil načelo 8-urnega delavnika, z jamčenega delavstvu z washingtonskimi konvencijami in z zakonom o zaščiti delavcev; 2.) da je s svojimi izpremembami citirane uredbe, objavljenimi dne 24. julija t. l. v »Službenih novinah« določbe prvotne uredbe poslabšal na škodo nameštstva in delavstva, sankcioniral pa 12-urni delavnik in onemogočil izvedbo nedeljskega počitka v pekovski obratih; 3.) da so z uredbo in popravkom uredbe pogazene osnovne pravice delavstva, dane mu z ustavo in so prežrte vse njegove zahteve po zakonom 8-urnem delovnem času in popolnem nedeljskem počitku; 4.) da se je minister za socialno politiko s tem svojim delom deklariral odkri-

to kot zastopnik delodajalcev in kot nasprotnik delavstva, katerega bi moral predvsem zastopati; 5.) da je iz popolnega brskiranja zahtev delavcev in nameščenecv razvidno, da se smatra v tej državi delavstvo za brezpravne državljane in delodajalce za edino odločujoče in polnopravne in 6.) da jemlje delavstvo to nedvoumno deklaracijo vladajočega razreda na znanje s povdankom, da na svoje pravice in tudi na popolno ekonomsko enakopravnost ne bo resigniralo.

Proti tem neštetim krivicam, storjenim celokupnemu delavski razredu, zbrani nameščenci in delavci energično protestirajo in izjavljajo: 1.) da neomajno vztrajajo na svoji zahtevi po polni enakopravnosti delavskega razreda te države; 2.) da bodo v svoji borbi za momentano izboljšanje položaja vseh nameščenecv in delavcev potom izvedbe 8-urnega delavnika in popolnega nedeljskega počitka vztrajali do končne zmage in 3.) da bodo v tej borbi potom svojih združenih strokovnih organizacij preprečili vse nadaljne poskuse kršenja njihovih doslej priborjenih pravic.

Velikemu županu ljubljanske oblasti je bila odposlana sledeča resolucija:

»Nameščenci in delavci protestiramo: 1.) proti določbam »Naredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih obratovalnic« ljubljanske oblasti, s katerimi je dovoljeno delo ob nedeljah v vseh trgovskih in obrtnih obratih v celi ljubljanski oblasti razen v Ljubljani, sredi Ljubljane »okolica, Kranju in v občini Trbovlje; 2.) proti s to naredbo dovoljenemu 9, 9 in pol ter 10-urnemu delovnemu času v celi vrsti trgovskih in obrtnih obratov in končno 3.) proti očitnemu omalovaževanju vseh zahtev delavstva in nameštstva, podanih v cilju vzdržanja pred naredbo uvedenega delovnega časa ob delavskih. Zahtevamo, da g. veliki župan ljubljanske oblasti popravi svojo naredbo in z isto v okviru ministrske uredbe uvede 8-urni delavnik in vseh obrtnih in trgovskih obratih in pa popoln nedeljski počitek v celi oblasti.

Shod je bil ob 9.20 uri zaključen. Zborovalci so se nato na cesti formirali v povorko ter so glasno manifestirali in demonstirali po obljubljenih mestnih ulicah, dokler jih ni končno policija pred glavno pošto razkropila.

Slovenski umetnik o svojem potovanju po Afriki

Naš slikar Božidar Jakac se je vrnil z daljšega potovanja po Afriki in prinesel mnogo krasnih naravnih posnetkov. — Kaj pripoveduje o svojih vtisih.

Pred tedni se je vrnil iz Afrike naš umetnik — slikar Božidar Jakac. Naš poročevalec je umetnika ubiskal v njegovem rojstnem kraju Novem mestu in v naslednjem prinašamo zanimive slikarjeve izjave o njegovem trimesečnem bivanju v Afriki.

Stučaj je hotel, da sva se z Jakcem dobila na novomeškem kolodvoru. Ko sem stopil iz potniškega vlaka, sem ga zagledal v družbi, katero je ravno fotografiral z majhnim filmski aparatom. Družba se je odpravljala z vlakom naprej v Karlovec. Bili so to igralci mariborskega gledališča, ki so se na svoji turneji ustavili tudi v Novem mestu in vprizorili burko »Ognjenik«.

Z Jakcem sva jo mahnila kar čez hrib v Novo mesto. Spotoma sem občudoval novomeško okolico, očarljivo pokrajino, Gorjance, Krko. To je krasota! sem vzkliznil.

— To so moje pokrajine, je odgovoril umetnik, slikal sem jih že nešteto krat. Pa kaj, ko mi to mojo »landšoft« sedaj kviri kolonija uradniških hiš. Pokazal je v smeri, kjer se dvigajo majhne bele hišice na hribov kraj Novega mesta nad Krko, skoraj vse ne doživljamo.

Mimogrede me je slikar tudi opozoril na novomeške »zanimivosti«. Novo mesto ni kar si bodi. To je rojstni kraj znamenitih ljudi, posebno iz mlajše umetniške generacije. Ob začetku dolgega drevoreda, stopi hišica, v kateri je dolgo prebival pesnik Dragotin Kette. Ironija usode je tudi hotela, da so zidali nad hišico vilo »Angelo«, kjer prebiva Kettejeva ljubez.

— Vidiš, v tej hiši smo delali prve »pilde«, reče slikar kazajo na veliko mestno hišo ob cesti. Tu sem stanoval z Jarcom in drugimi.

Po temle drevoredu hodeč, je nadaljeval umetnik, je pa Anton Podbevšek kahal svoje »bombe«. Res, to ni kar si bodi. Ni mogre sva si ogledala še druge znamenitosti iz najnovejše dobe. Tako hišo gosp. Windischerja, kjer so novomeški mladi »revolucijonarji« prvič nastopili, Jakac s svojimi »pildji«, Podbevšek s svojimi »bombami«, Jarč z »vrtljaki« itd.

Se druge zanimivosti iz starejših časov si človek lahko ogleda tu mimogrede. Tiskarno, kjer so tiskali Valvazorjevo znamenito knjigo o Kranjski, obe pokopališči z grobovi Trdine, Foersterja in v bližnjem šmihelu grob Primicove Julije itd.

Tako sva z Jakcem dospela na njegov dom. Pozdravili smo se z očetom, ki je pravi tip Istrijana, z materjo, ki ji sije iz obraza prava materinska dobrotina in ljubezen, s prijazno sestro. Vstopim v umetniško sobo, ki človeka iznenadi. Soba slovenskega boema, romarja, ki se je vrnil iz tujine, iz vroče Afrike. Po stenah vise umetniškova dela in dragoceni spomini iz potovanja po Afriki.

Jakcu sijejo oči, ko mi razkazuje vse te afriške spomine. Seboj je prinesel »derbuke«, to je vazi podobna priprava s kožnatim dnom, na katerega tolčejo arabske godbeniki in jim služi za nekak boben.

Na divanu leže lepe toarske blazine iz usnja z vezanimi v pestrh barvah in z živimi, arabskimi na Orijent spominjajočimi motivi.

Slikar mi pokaže še palmovo vejico, ki jo je vzel seboj za spomin. Saj veš, kakšen

je človek, je dejal, včasih so mu taki na sebi nepomembni spomini posebno pri srcu. Razkazuje mi mozaike iz razvalin Kartage, arabski denar, kamenje iz puščave itd. Živobarvane arabske preproge vise po stenah in blago iz težke svile.

Arabska glasba in pesmi

Ko sem si ogledoval vse te spomine iz Afrike in jih občudoval, je slikar navil gramofon z arabskimi pločmi. Prvič v življenju sem tako mogel slišati arabsko glasbo in arabske ljubavne pesmi.

— Tam doli skoraj ni več domačina, ki bi ne imel svojega gramofona, mi pojasni Jakac.

Slišal sem arabsko molitev karavane, preden se odpravi na potovanje po puščavi, Petje se meša z recitacijo v nekem religioznem, tajinstvenem ritmu. Glasovi prestrejo človeka, so globoko patetični in visoki. Sledila je arabska ljubavna pesem. Poje jo arabska plesalka in pleše. Glasba je svojevrstna, polna živahnega ritma, celo divja. Arabska narodna pesem je slična srbski pesmi, kakršno poje guslar, le da je živahnost, sočnejša, polna življenja in južnega temperamenta, pa vendar tudi ljubavno sentimentalna. Človek začuti nov svet, zagleda pokrajine pestrh žarečih barv, ko posluša to glasbo. Zanimivo so te gramofonske plošče, ker v začetku vsaka sama pove, kakšen komad vsebuje. Dosti Arabcev namreč ne zna čitati in tako jim plošča sama pove pri nakupovanju v arabskem jeziku, kaj vsebuje. Če je Arabec še tako reven, gramofon mora imeti za vsako ceno. Ta narod je muzikalno izredno nadarjen; že njegove narodne pesmi so z glasbenega stališča zelo komplicirane in si jih tujec težko zapomni.

Slovenščina v Sahari

Sedla sva na divan in kramljala o Afriki.

— Kar me je najbolj iznenadilo, je rekel Jakac, je bila slovenščina v Sahari. Ko sem prišel v Tozeur in iskal prenočišče, sem našel v nekem hotelu na damo, ki me je nagovorila slovenski, ko sem ji povedal, da sem iz Jugoslavije. To je bila neka Rusinja, ki je bivala delj časa v Ptuj in se je slovenščine prav dobro priučila. Zanimivo je tudi, da sem v Tozeurju čul srbsko. Višji francoski funkcionar, ki je bil tudi slikar in s katerim sem po teh krajih potoval, mi je dal na razpolago vojaške spahije, da me je vodil okoli in ogledal nadležne Arabce in Arabke, ki so se zbrali okoli in sili in mene, kadar sem risal. Ta spahi je bil med vojno v Srbiji in je znal nekaj srbsčine.

— Si mnogo delal? — sem ga vprašal.

— Zelo veliko sem delal, Za nas Evropece, ki nismo vajeni domašnje klime, je delo v Afriki naporno. Slikati sem mogel le zgodaj zjutraj in zvečer. Opoldne je strašna vročina, ki onemogoči vsako delo. Se težje je pa za Evropeca dobiti dostop v zasebne hiše Arabcev. Posrečilo se mi je slikati nekaj mladih Arabk, to pa je po protekciji. Arabci so namreč nam zelo zaprti. Istotako Beduini in Beduinke v teh krajih. Tudi vera jim prepoveduje stati za model slikarju. Ko sem na to opozoril Arabko, ki sem jo portretiral, je odgovorila, da je Mohamed prepovedal biti model za slike, ki vržejo lastno senco, torej samo

za plastiko. Podoba pa vrže četverokotno senco okvirja. Sicer so pa v raznih krajih glede tega in tudi glede drugih običajev razne navade.

Umetnikovo delo

Umetnik je zopet navil gramofon in zabavni arabski motivi igrani na klavirju so ustvarili primerno ubranost s slikami, ki jih je Jakac potegnil iz kovčega in jih jel razkazovati. Slike so iz Tozeurja, Tunisa, Keruana, iz oaze Nefta, Arabci, Arabke, Beduini, pokrajine v najpestrejših, opojnih barvah.

— Umetniško za nas je ustvarjenje v Afriki veliko težje kakor doma, pojasni slikar. Barvne kompozicije so težke. Palmov gozd in vsi refleksi nenavadne luči zahtevajo tehnično znanje in globoko umetniško dojemljivost.

Po številu risb, že dovršenih in še nekončanih, po obliki škic, je razvidno, da je bil Jakac na svojem potovanju izredno priden in vztrajen. Nekaj del je dovršil po spominu, večino je pa slikal po naravi. S svojo umetniško ustvarjalno silo je Jakac zajel v teh delih najpestrejšo, najzanimivejšo »štimmung«, slike, prizore iz svojega potovanja.

Jeseni priredim v Ljubljani razstavo, na kateri bodo zastopana po večini dela iz dobe potovanja po Afriki, je povzel slikar. Kazal mi je sliko za sliko, vsaka je drugačna, pa vendar imajo vse neko skupnost in enotnost, kakor je svet in življenje v krajih, kjer so nastale, pester in raznolik, a vendar v neki skladnosti. Med deli so taka, ki gledalca prevzamejo z elementarno silo, učinkujejo nanj neposredno ter kažejo Jakcovo ustvarjalno moč. Slovensko javnost bo jesenska Jakcova razstava nedvomno presenetila in marsikdo se bo čudil, kako je bilo umetniku mogoče ustvariti v tako kratkem času toliko umetnin.

Ko sem mu omenil, da mi prav za prav še ni povedal, kje je hodil, je Jakac vzel iz miznice svoje zapiske.

— O svojem potovanju bom izdal knjigo; najbrž bo izšla v Vodnikovih družbi. To bo podroben opis potovanja, osebni vtisi in doživljaji. Knjiga bo bogato ilustrirana, z originalnimi slikami po mojih delih in fotografijah.

Iz Ljubljane v Tunis

Odpotoval sem iz Ljubljane v Marseille, kjer sem se vkrcal na ladjo, ki je vozila v Tunis. Na ladji sem spoznal nekega francoskega kinooperaterja in to na prav čuden način. Na krovu sem bil sprva sam. Opazil sem zaljubljeni parček, ki se je poljubljalo in se nikakor ni mogel ločiti. To se mi je zdelo tako imenitno, da sem pripravil svoj filmski aparat in zaljubljenca filmal. Tedaj je pristopil k meni francoski kinooperater in tako sva se spoznala. Potoval je po Afriki za velik propagandni film. Še imenitnejše je bilo poznanstvo z bogatim holandskim slikarjem Nardusom, ki živi v svoji luksurijsni palači v La Marsi pri Tunisu. Nardus me je seznanil z domačini in inozemskimi umetniki. Povabil nas je v svojo palačo, ki je iz marmorja in pravnata umetnina. Nardus slika samo za svojo zabavo.

V Tunisu sem ostal skoraj mesec dni. Delal sem izlete v okolico, v Kartago, kjer sem oblezel vse razvaline in izkopalne večinoma sam, v Sidi bon Said itd. Začel sem tudi slikati. Seznanil sem se s tajnikom norveškega konzulata g. Bergom, portretiral sem francoskega industrijalca Fichetta in druge. Položaj sem si olajšal s priporočilnimi pismi, ki mi jih je dal neki šved, ki sem ga spoznal še na prvem potovanju v Tunis, še v Canneu. Za tuje umetnike, ki nimajo poznanstev, je v teh krajih hudo. Ostati bi moral več časa tam, da bi se uvedel brez priporočil in se mogel z delom preživljati.

»Fantazija« v Keruanu

Iz Tunisa smo nekega dne napravili avtomobilski izlet v Keruan. Bilo nas je deset izletnikov raznih narodnosti. Iz Tunisa v Keruan vodi krasna asfaltirana cesta preko Hammam Lifa, Grombalna, Emfida villa. Srečavali smo med potjo karavane, Arabce na visokih vozih, ki so vozili živež v mesto s konji, kamelami, osli itd. Srečavali smo skupine Beduinov, tu pa tam se nam je iz gruče zarezalo kako mlado arabsko ali beduinsko dekle.

Videli smo visoko gorovje z izrazitimi oblikami, velika žitna polja. Mraz je pa bilo prav pošteno to noč. V Sekbra Kelbi smo imeli defekt. Izstopili smo in se šetali po puščavi ter občudovali redko rastlinstvo. Že smo zagledali bele minarete in zobčasto obzidje Keruana. Od daleč izgleda to mesto kakor fata morgana. Ta dan se je vršila v Keruanu takozvana »fantazija«, to je nekaka bojna igra Arabcev in tekma na konjih. Vrši se enkrat letno z največjim sijajem in svečanostjo ter je največji praznik Arabcev.

Jezdci na konjih imajo pestre, z zlato vezane kostume. Navzoči so bili najrazličnejši severni in južni tipi. Med množico so bili zamorci z amuleti okoli vratu. Videl sem zamorskega plesalca z masko na obrazu. Sploh nudi gledalcu sleherni korak novo senzacijo. Ljudstva se je kar trlo po ulicah, ki so čiste in široke. Celo na razstavljenem meso jancev so Arabci pristisnili zlato peno, da je bila slika pesterjša in je izgledalo vse sveženejšo.

Keruan je znan s svojo industrijo preprog. Ta dan je bila v veliki mošeji razstava preprog. Ogledal sem si jo popoldne. Na strehi mošeje so stale in sedeje Arabke v črnih in belih haljah z zastrtimi obrazci. Ker same ne smejo prodajati preprog, so gledale skozi spranje strehe, koliko je kupec in kako poteka prodaja preprog, ki so delo njihovih rok. Cene so nizke in človek se težko znebi vsiljivih prodajalcev in agentov. Srce me je bolelo, da nisem mogel nakupiti več krasnih preprog.

Po razstavi smo šli na »fantazijo«. Na prostoru je bila že zbrana pestra tisočgla množica. V posebni loži na tribuni je sedel guverner, z generali in drugimi visokimi domačimi in francoskimi funkcionarji.

„Imam časa“

pravi razumna Mica.

„Ne stojim po cele dni pred prerilnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

varuje perilo!“

ji. Na znamenje s topom je začela fantazija. Pripodili so se pestrje jezdec z divjim bojnim krikom. Zenske so začele žvižgati. To skovikanju podobno žvižganje je znak odobravanja in aplavza. Vsak jezdec je pokazal svojo umetnost in akrobacijo na konju. Igre je spremljala divja vojaška godba s piščalkami. Jezdci so vzprizorili napad na karavano itd. Vmes sem videl seveda tudi smešne prizore. Tu sem se seznanil z dunajskim slikarjem Huberjem. Tujcev je bilo dosti, vročina je bila velika in brez tropskega pokrivala je nemogoče izhajati.

V mestu je bila ta dan prava orientalska »štimmung«, kakor bi bral »Tisoč in ena noč«. Po večerji so se vršile tekme najboljših tuniških plesalk. Muzika s čudnim ritmom na »derbuke« jih je spremljala. Gledali smo še arabske fakirje. To so asketski tipi, ki začno plesati in se zvijati. Med plesom se slečejo in prebadajo kožo z 1 m dolgimi ostmi, ki imajo na koncu lesene kroglice. Svečenik tolče potem z lesnim kladivcem po teh velikih buckah v koži plesalcev, kar povzroči nekakšno godbo. Drugi požirajo škorpione, leže na ostrih zarjavelih mečih itd. Za nas Evropece taki prizori niso, imamo preslahe živce. Mnogim je postalo ob teh produkcijah slabo. Med nastopi pa ženske prestopano skovikajo. Te fakirske produkcije izvaja zlasti keruanskao sekta »asajuras« imenovana.

Ponoči smo se odpeljali iz Keruana. Noč je bila mrzla, vsak se je javil v kupljene preproge in plašče. Naslednje jutro zgodaj smo dospeli srečno nazaj v Tunis vsi zadovoljni. Fantazija v Keruanu je bil za mene najpestrejši dan vsega potovanja po Afriki.

V Tozeur in oazo Nefta

Iz Tunisa sem 9. junija odpotoval v Keruan, odtod v obmorsko mesto Souss, potem v Sbeitlo, Feriano, Metlaoui in Tozeur. Pri Fariani začne že prava puščava. Tu so divje, fantastične pokrajine, gorovi je izžeto, pusto kakor bi gledal okostnjak, vročina pa do 40 in več stopinj. Vozil sem se v vlakom med samimi Arabci. Ob slane jezero Chott-el-Djerid in prvi oazi Kriz sem prišel naposled v Tozeur. Tu sem spoznal več tujcev ter sem našel sploh na zelo zanimive ljudi. Slikal sem po okolici in šel tudi v najlepšo oazo Nefta. O Nefti pravi pregovor: Nefta c'est la crème du miel, une seule nuit et l'étranger s'y sent chez lui. To je tudi zadnja velika oaza pred veliko puščavo. Zanimivo so ceste iz Tozeurja v Nefto. Tu se vidi skoraj vedno tudi fata morgano; nad vodo slanege jezera na horizontu se prikaže oaza. Kopal sem se v potoku, ki ima že pri izviru 20 stopinj C. Hodil sem po palmovem gozdu in slikal.

V Tozeurju je zanimiva arhitektura. Vsa pročelja hiš so ornamentirana z opeko. V tem kraju živi še skupina starokristjanov, ki imajo na čelu tetovirani križ. Podnevni vlada nad pokrajino strupeno zelena vročinska megla. Noči so pa čudovite, vse žari v pestrh barvah. Mnogo je tu Beduinov iz zamorcev, ki so se radi pustili slikati, dočim se Arabci na severu boje sli-

karjev kakor vraga. Vso noč se čuje arabska pesem, katero spremlja derbuka. Vmes se sliši muzzinova pesem iz minareta in nezvočno lajanje psov, ki jih tu ne manjka.

V domovino

Iz Tozeurja sem odpotoval v Gabès, in sicer čez mesto Sfax, ki leži ob mcrju. V Sfaxu sem precej slikal in se nisem mogel načuditi tamošnjemu hladnemu podnebu ob morju v primeri s puščavniško vročino. Sfax je trgovsko mesto in ima arhitektonično zanimivo obzidje. Življenje je tu pestro.

Gabès je lepa oaza ob morju in znano kopališče. Iz Gabèsa sem odpotoval nazaj v Tunis. Tu sem zopet ostal teden dni. Slikal sem v arabskih interjerih nekega bogatega Arabca iz bejeve rodbine. Interjeri v zasebnih arabskih hišah so bajni, v fajansah in zdelo se mi je, da sem v prostorih iz »Tisoč in ene noči«. Našel sem tudi eksotremno moderne slike v teh sobah. Večina dela pariških slikarjev. Iz Tunisa sem se odpeljal v Marseille in odtod nazaj v Ljubljano.

— Ali nas Slovence poznajo doli? — Seveda nas poznajo, pa bolj od slabe strani. V francoskih časopisih sem čital fašistično pobarvana poročila o dogodkih pri nas. Zadnji politični dogodki so nas popolnoma diskreditirali tudi v Tunisu. Trgovinskih zvez med nami in Tunisom sploh ni in zanimivo je, da prodajajo Francozi naš les preko Židov Arabcem. Tu se vidi zaostalost naše gospodarske politike.

Kar se pa tiče domačinov, sem opazil, da jih francoska kultura in civilizacija ni sta posebno osrečili. Arabec bi bil zadovoljnejši v svojem starem, originalnem miljeju. Hrepenijo tudi po popolni samostojnosti. Sicer hvalijo Francoze in vse kulturne in civilizatorične pridobitve, toda teži jih za vest, da so pod francoskim protektoratom. Sliši se stalna pritožba: mais pourquoi sommes-nous preteges?

— Kaj pa sedaj? sem vprašal Jakca pred slovesom.

— Potovanja še ni konec, je odgovoril Jakac, po jesenski razstavi odidem zopet in se najbrž udeležim ekspedicije v centralno Afriko.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Dnevne vesti.

— **Velik koncert na Bledu pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice.** 9. avgusta ob 9. zvečer se bo vršil v Zdraviliškem domu v korist Deležja doma v Ljubljani velik koncert pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Pripravljalna dela je prevzel poseben damski odbor, ki je s hvalevredno poštrevnostjo storil vse, da bo uspeh koncerta vsestransko zadovoljiv. Koncert bo nedvomno najslajnejša prireditev letošnje sezone na Bledu. Pripravi smo, da bo ta velika družabna prireditev pod visokim pokroviteljstvom privabila ne samo letovišarje na Bledu, marveč tudi mnogo gostov iz drugih krajev Slovenije.

— **Izpit za rezervne podporočnike** so napravili v Bileči (Hercegovini) v 3. detišarjem bataljonu šole za rezervne oficire sledeči Slovenci: Anton Bauer, Ernest Fleischmann, Aleksander Glisic, J. Jereb, Janez Jošt, J. Kebe, N. Klodi, Drago Kornhauser, J. Kosi, L. Kralj, Boris Krevelj, dr. Rajko Ložar, L. Lukascik, Boris Orel, K. Pečauer, Frido Pogacnik, J. Pristovnik, J. Srež, K. Sarlah, Valter Šram, Joško Trampuš, Janko Traven, Josip Ulaša, Vinko Zalesjak in Lojze Zupanc.

— **Iz državne službe.** Premeščeni so: iz Ivančice k sreskemu poglavarstvu v Prelog veterinar Vekoslav Štibler, z Uba k veterinaru županu ljubljanske oblasti veterinar Filip Pahor, iz Maribora v Bukov profesorji srednje kmetijske šole: Vinko Sadar, Mihajlo Kusterle in Ciril Jeglič.

— **V naše državljane sta sprejeta** šivilja iz Ljubljane Marija Mihalček s svojim sinčkom Antonom.

— **Iz naše mornarice.** Vojno ministrstvo je odredilo na službo pri mornariški izvidniški komandi poročnika bojnega broda I. klase Josipa Meniga, doslej uslužbenega pri tretji komorski obalni komandi, v III. pomorsko obalno komando poročnika bojnega broda I. klase Antona Vekariča, na parnik »Dalmacija« pa inž. poročnika Vincenca Jaha, doslej v službi pri pomorskem arzenalu.

— **Opozorilo vpokojencem.** Notico, ki smo jo prejeli od tukajšnje finančne delegacije in objavili 28. julija, je treba v toliko popraviti, da velja odredba glavne državne blagajne finančnega ministrstva glede predložitve predpisane prijave za draginske doklade do 15. septembra samo za Beograd. Toliko v pojasnilo, da naši vpokojenci ne bodo po nepotrebnem hodili v Ljubljano.

— **Mednarodni kongres književnikov.** 27. septembra se bo vršil v Beogradu mednarodni kongres književnikov in umetnikov. Program je že določen. Kongres bo trajal pet dni, tri dni v Beogradu, po en dan pa v Zagrebu in v Ljubljani. Ta kongres bo prvi v naši državi in sploh na Balkanu, od ustanovitve združenja pa petdeseti. Prvi predsednik in ustanovitelj je bil Viktor Hugo. Na kongresu v Beogradu bodo književniki in umetniki razpravljali o vseh problemih, ki so bili na dnevnem redu že na mednarodni konferenci v Rimu, pa tudi o našem osnutku zakona o zaščiti avtorskih pravic.

— **Rentniki — rudarji iz Nemčije.** Naša vlada je započela razgovore z nemško vlado, da uredi končno veljavno invalidske rente, penzije in sploh vse podpore, ki pripadajo rudarjem, ki so delali v Nemčiji — po večini v Westfalskem in Porenju — in ki so se preselili v svojo domovino, ko so postali za rudarsko delo nezmožni. Zadeva se uredi sporazumno med obema vlada, da preteklost in prihodnost. V to svrhu potrebuje vlada podatke o vseh rudarskih vpokojencih in rentnikih, ki stanujejo v kraljevinah, ki dobivajo penzije ali rente iz Nemčije, dalje o onih, katerim so bile že priznane podpore ukinjene in slednji o onih, ki so bili s svojimi tozadevnimi zahtevami zavrnjeni. Navedeno se naj imena in bivališča, imena rudnikov, pri katerih so bili zaposleni, čas, nosilec zavarovanja, nezgoda, delazmožnost radi starosti ali bolezni itd. Rudarsko glavarstvo vabi vse prizadete, županstva, župniške urade, delavške korporacije, sploh vsakogar, da mu pošlje potrebne podatke, ki so mu znani, in da opozori prizadete, ki so na poziv. Rudarsko glavarstvo mora odposlati svoje poročilo s podatki in predlogi do 25. t. m. na ministrstvo za šume in rednike. — **Rudarsko glavarstvo za Slovenijo v Ljubljani.**

— **Nemški učenjaki v Dubrovniku.** V Dubrovnik je prispelo 45 nemških geografov pod vodstvom odličnega člana dunajske »Uranie« prof. dr. Weissa. V četrtek so si ogledali zanimivosti Dubrovnika, zlasti spomenike, za katere so najbolj zanimajo. Včeraj so si ogledali okolico Dubrovnika. Iz Dubrovnika odpotujejo v Mostar.

— **Svedsi se potegujejo za monopol žigalic v naši državi.** Med švedsko — ameriškim trustom in našo vlado se vodijo baje pogajanja glede posojila v znesku 30 milijonov dolarjev, ki bi ga dobila naša država, če bi dala švedskemu trustu za določeno število let monopol žigalic v naši državi. Če bo sklenjena tozadevna pogodba, se bodo žigalice podražile, kakor so se podražile na Madžarskem, ko je bila sklenjena s švedskim trustom pogodba glede monopola.

— **Novi orožni zakon.** Da ne bo prehitrega razburjenja in ogorčenja nad novim orožnim zakonom v lovskih krogih, sporočamo, da izide v nekaj dneh pravilnik k temu zakonu s potrebnimi pojasnili, osobito glede čl. 7. Vsekako ostane sedanja zakonitost določba, da ne sme nihče s puško v tuje lovišče, še nadalje v veljavi. — **Slovensko lovsko društvo.**

— **Obnova zemljiških knjig na Dunaju.** Avstrijski konzulat v Ljubljani poroča dodatno k zadevi obnove zemljiških knjig na Dunaju, da je višje deželno sodišče na Dunaju določilo rok za prijavo ugovora zoper one pravice, ki so bile z ozirom na prvo skupino vlog zemljiške knjige v teku postopanja popravkov vnovič zglazene, do 15. avgusta 1928. Iz oklica je razvidno, da so bile z ozirom na prvo skupino vlog, ki

jih je obsegala nad 5200, samo v 144 slučajih predlagane dopolnitve in sicer večinoma čisto formalnega značaja. Ta uspeh je pač dokaz, kako skrbno in vestno posluje sodišče in kako neutemeljena je bila bojazen, da bi bile glavne po požaru ogrožene. Besedilo oklica s seznamom števil posejnih vlog zemljiške knjige je interesantom na vpogled pri avstrijskem konzulatu v Ljubljani.

— **Velika gasilska vaja v Št. Vidu nad Ljubljano.** V nedeljo popoldne se bo vršila v Št. Vidu nad Ljubljano velika gasilska vaja, katere se bodo udeležila vsa okoliška gasilna društva, ki so včlanjena v šentvidski gasilski župi. Pri vaji bodo sodelovali tudi poklicni gasilci mestne občine ljubljanske. Za vajo je združena svečana proslava 40-letnice obstoja šentvidskega gasilnega društva.

— **Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda** se vrši letos 16. septembra v Novem mestu. 34 let je minilo, kar se je vršila velika skupščina v dolenski metropoli. Družbino vodstvo želi, da se zbera na ta dan vsi, ki jim je rodoljubje in sili, ki polnijo veljavno obrambno delovanje Družbe sv. Cirila in Metoda. Velika CM. skupščina v Novem mestu naj bo ogromen tabor vseh onih Slovencev, ki žele, da se ohrani majki Sloveniji rodna gruda in tudi najmanjši nje otrok, pa bodisi v tu ali inozemstvu. Vsa narodna društva prosimo, da pri svojih prireditvah praznujejo 16. septembra, da ima priliko vsakdo udeležiti se velike skupščine. Istotako se obračamo na vse p. n. podružnice, da skušajo pripomoči k kar največji udeležbi.

— **Vrtnarska razstava** bo priključena letošnji jesenski prireditvi ljubljanskega velesejma od 1. do 10. septembra. Ima svojo posebno vrednost in pomen. V Sloveniji, omejeni pokrajini naše domovine, je tekla zibelka našemu domačemu vrtnarstvu, posebno pa trgovskemu. V Slovenijo so še danes uprti pogledi vrtnarstva iz vseh delov naše domovine. Tudi letos bodo najnaprednejši ljubljanski vrtnarji, pionirji v svoji stroki, dali novih pobud tovarišem, tako v estetskem oziru, kakor tudi glede še intenzivnejše izrabe cvetja.

— **Nikoli več vojn!** Ta klic naj zaori tudi iz naših vrst tovariši, ko bomo dne 12. avgusta zbrani na Brezjah. Spravno slavo ob 10-letnici miru se prične ob 10. uri. Priloge vsil! Nimamo plakatov, nimamo sredstev za bučno reklamo. In sami agitirajte za naš dan. Od moža do moža, od vasi do vasi! Polovična vožnja dovoljena od 10. do 14. avgusta. Tovariši na veselo bratsko svidenje! — **Glavni odbor ZSV v Ljubljani.**

— **Smotna psov na Bledu.** Da vidijo tuji uspehi naše kinologije, se je odločil Klub ljubiteljev brakov prirediti letos na Bledu smotro, ki pa ne bo namenjena samo za pse brake, marveč za vse vrste psov. Vršila se bo na nedeljo 26. avgusta ob 9. uri zjutraj do 18. zvečer na vrtu g. Fr. Stupice, med gostilno Starker in vilo Maca. Vidovdanska cesta. Na to prireditev opozarja podpisani odbor že sedaj vse ljubitelje in lastnike čistokrvnih psov. Na smotri se bodo ocenjevali psi samo glede zunanosti in imajo dostop vsi psi v starosti od 8 mesecev dalje brez razlike spola in pasme in ne glede na to, ali imajo rodovnik ali ne. Seveda je prijelati na smotro le take pse, ki kolikor toliko odgovarjajo znakom svoje pasme. Ocenjevali bodo pse sodniki avtorizirani od Jugoslovenskega kinološkega saveza. Kdor hoče razstaviti svojega psa, naj pošlje podpisano pismo odboru pisмено prijavo, kjer je navedi ime psa, spol, starost, pasmo in kratak opis (barva, diaka). Za prijavo ni plačati nič. Do 20. avgusta prijavljeni psi pridejo v tiskani seznam. Psi, ki ne bodo do tega roka prijavljeni, se sicer tudi lahko privedejo na smotro in bodo ocenjeni, ne bodo pa navedeni v seznamu. Pojasnila daje Jugoslovenski kinološki savez. Tavčarjeva ulica 12. — **Odbor »Kluba ljubiteljev brakov«**

— **Gasilno društvo Šmartno v Tuhinju** obhaja dne 12. t. m. svoj 25-letnik, v to svrhu se istega dne popoldne priredi vrtna veselica na vrtu našega V. Engelmanna v Šmartnem. K tej veselici, katere bodo vsobvala raznovrstno zabavno točko, moramo še pripomniti, da je dobilo društvo mnogo lepih dobrot, izvrstno, po nižini ceni vino ter vredna prazna jedila.

— **Vreme.** Vse kaže, da bo letošnje poletje v znamenju suše, kajti pravega dežja že od začetka poletja nismo imeli in ga najbrž tudi ne bo. Barometer od časa do časa nekoliko pade, toda vreme ostane v splošnem lepo. V četrtek in včeraj se je nekoliko kisalo, danes je pa zopet lepo. Barometer kaže, da poslabšanja ni pričakovati. Danes zjutraj je kazal 763,5, temperatura je znašala 17 stopinj. Včeraj je bilo jasno v Ljubljani, Beogradu in Sarajevu, drugod pa več ali manj oblačno. Temperatura je zadnje dni stanovita, samo v Sloveniji se izpreminja. V Skopju in Dubrovniku so imeli včeraj 36, v Sarajevu 35, v Beogradu in Splitu 34, v Mariboru 32, v Zagrebu 27, v Ljubljani 25,2 stopinj.

— **Orkan nad Novim Sadom.** V četrtek popoldne je divjal nad Novim Sadom strahovit orkan, ki pa k sreči ni povzročil večje škode. Lokalni telefonski promet je bil nekaj časa ustavljen. Na Dunavu se je baje potopilo več čolnov.

— **Kdor si želi zdravega razvedrila** ter se naučiti zdravega zraksa, naj ne pozabi priti 5. avgusta na Tabor, kjer bo v obližju Županove jame velika veselica s pestrnim sporedom.

— **Jutri ne zamudite si ogledati** krasoto Županove jame, v kateri se leskečejo krasni stalagmiti in stalaktiti. Tam se bo vršila tudi velika veselica z bogatim srečolovom ter se bodo pekti janci. Igrala pa bo godba na pihala iz Skočjana. Za dobro kapljico in jedila preskrbljeno. Izstopna postaja Grosuplje.

— **Pri slabokrvnosti, shujšanju, bledolice, zatečenih žlezah, iščajo in izpušča-**

— **kožo posreduje prirodna grenčica »Franz-Josef«** urejeno prebavo. Odlični zdravniki so se prepričali, da je grenčica »Franz-Josef« zelo priporočljiva za slabotne otroke. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecijskih trgovinah.

— **Ogromno iznenadenje** doživela su ove dane neke domačice, koje su prvi put prale rublje sa Radionem. Ne samo da je rublje ostalo potpuno neoštećeno, nego je mnogo lepše i bolje oprano. Uzrok leži u tome, što Radion ne sadržaje kloro a niti drugih škodljivih prirodnata.

Iz Ljubljane

— **Ij Rumunski visokošolci v Ljubljani.** Danes je dospela v Ljubljano skupina 21 rumunskih visokošolcev — tehnikov, ki so si čez dan ogledali mesto, tehnično fakulteto, srednjo tehnično šolo in razne druge naše ustanove. Prišli so pod vodstvom rektorja politehnike v Bukarešti ter se zvečer ob 11. odpeljali iz Ljubljane preko Italije v Francijo. Gosti so se zelo pohvalno izrazili o lepi lepi ljubljanske mesta in o raznih ustanovah, ki so si jih ogledali.

— **Ij Mestni pogrebni zavod** naznanja, da se bodo pogrebi radi razkopane Kette — Murnove ceste (preje Martinove ceste) vršili od ponedeljka 6. avgusta 1928 dalje in sicer iz sredine mesta, št. Jakobskega, trnovskega, dvorskega, mestnega kraja in Šiške preko Dunajske in Linhartove, oziroma Vilharjeve ceste — iz deželne bolnice, šentpeterskega, poljskega kraja in Most pa preko Ahaciljeve, Bohoričeve, Japljeve in Jenkove ulice po severnem delu Kette — Murnove ulice na pokopališče k Sv. Križu. Ko bode pa tudi severni del Kette — Murnove ceste za promet zaprt, pa se bodo vsi pogrebi vodili preko Dunajske, Linhartove, oziroma Vilharjeve ceste.

— **Ij Opozorilo.** Radi tlakovanja bo v dne 6. do 8. avgusta za vozni promet zaprt križišče Resljeve ceste s Šentpeterskim nasipom, vsled česar bode vozovni promet preko Zmajškega mostu v teh dnevih ukinjen.

— **Ljubljanski Sokol** vabi svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo otvoritve Sokolskega doma na Ježici. Zbirališče članstva v kroju jutri v nedeljo v Narodnem domu. Odhod točno ob pol 14. Zdravo! — **Odbor.**

— **Ij Ljubljanski posestnikom** vljudo javlja, da sva dobila dimnikarski koncesiji za mesto Ljubljano in pričeva s tem samostojno izvrševanje vseh dimnikarskih poslov in prevzemava vsa v to področje spadajoča dela za celo mesto. — **Rihard Kern** in **Ivan Kerenc ml.**, Tržaška cesta 52, telefon 2881.

— **Ij Klub ljubiteljev ptičarjev** opozarja svoje člane, da namerava prirediti letos v Ljubljani in Mariboru jesensko vzrejno tekmo ptičarjev, v Mariboru pa vrhutega še uporabnostno tekmo ptičarjev, eventualno tudi starostno tekmo španjelov. Vporabnostna tekma ptičarjev bo prva prireditev te vrste v Jugoslaviji. Tekme bi se vršile po »določilih kluba meseca oktobra, če se prikladi zadostno število udeležencev. Vabijo se interesi, da prijavijo klub svoje pse zanesljivo do 20. avgusta t. l., da bo moglo pravočasno izvršiti predpriprave za omenjene tekme. Točnejša določila se objavijo po prijavnem roku.

— **Ij Zobozdravnik dr. A. Praunsels** in **dr. L. Brencić** v Ljubljani ne ordinirata od 6. do 20. avgusta.

— **Ij Izgubljeni.** Od glavnega kolodvora do poštnega ravateljstva se je izgubil nahrbtnik, v katerem je bil dežni plašč. Prosi se poštenega najditelja, da blagovoli proti odškodnini izgubljenemu pri tvrdi Ivan Samec, Mestni trg, oddati.

— **Ij Policijske prijave in aretacije.** Policija je prejela od včeraj na danes sledeče ovadbe: 4 tatvine, 3 goljufije, 5 slučajev kaljenja nožnega mru, 1 pijanost, 1 prekraženje policijske ure, 1 izsleditev zasledovanca, 1 izročitev vojaške puške, 1 nečevanje iz mestnih uslužbenecv, 2 prestopka obrtnega reda, 1 prestopke zglasevalnih predpisov, 1 nezgoda pri kopanju, 1 karambol, 1 nezgoda v sled splašanih konj, 1 nameravan samomor, 27 prestopkov naredbe o trgovskih obratovnicah, 7 prestopkov avto-predpisov in 9 prestopkov cestno-policijskega reda. — **Aretovani** so bili: Ivan K. radi pijanosti in poškodb tuje lastnine, Karol L. Franc G. in Franc L. radi splošnega suma, Ivan Ž. in Pavla S. radi prepovedanega povratka, Justina S. radi tajne prostitucije, Ana K. radi vlačugarstva in pa Katarina A. ter Marija P. radi beračenja.

— **Ij Tatvina kolesa.** Elektromonterju Vinku Arharju je včeraj popoldne okrog 15. ure izpolnilo izpred neke hiše v Tavčarjevi ulici črno pleskano moško kolo, vredno okrog 1000 Din. Kolo je znamke Waffelnrad, ima visoko balanco in rdečo črto na zadnjem obroču ter je že precej obrabljeno.

— **Ij Ukraden krompir.** Ivani Bizjanovi, hišni posestniki v Šiški na Sv. Jerneja cesti, je neznan tat upradel z njene njive, ki leži med gorenjsko in kamniško progjo, v noči med torkom in sredo večjo množino krompirja, vrednega okrog 100 Din. Poljske tatvine se v zadnjem času na ljubljanskem polju zelo množijo.

— **Ij Prijavljena goljufija po enem letu.** Posesnikova vdova Ivana Miklavčičeva, stanujoča na cesti v Rožno dolino je prijavila na policijo, da so bili lansko leto meseca avgusta pri njej na hrani trije fantje in sicer zidar Franc B., zasebni uradnik Ivan J. in neki tesar L. Zadnji teden ji ni so plačati hrane in so neznano kam izginili. Vse njene poizvedbe po trojici so ostale brezuspešne. Kihke, ki so ji obesili njeni gostje, znašajo 875 Din. Miklavčičeva o nestalih fantih ne ve povedati drugega, kot da sta bila B. in L. Stajerca, J. pa Gorenjec iz okolice Skofje Loke, kjer ima njegov oče baje trgovino.

— **Ij Karambol avtomobila z motociklom.** Včeraj popoldne se je pripetila na nevarnem križišču Celovške ceste in Tržne ulice v Šiški zopet nesreča. Tržna ulica je zelo ozka in ima na ovinku pri Celovski cesti

oster ovinek. Nesreče na tem kraju so v zadnjem času na dnevnem redu. Včeraj je pripeljal v smeri proti Ljubljani z vojaškim tovornim avtomobilom vojaški šofer Petrovič iz Zagreba. V trenutku, ko je pasiral nevarno križišče, se je pripeljal na motornem kolesu iz Tržne ulice pekovski pomočnik Jože Ferjančič in se s precejšno silo zaletel v zadnji del avtomobila. Padel je na cesto in se v laktu leve roke občutno poškodoval. Tudi motocikel je precej pokvarjen. Karambol je pripisati zgolj nesrečnemu slučaju. Nujno potrebno bi bilo, da na to nevarno križišče postavili stražnika, ki bi reguliral promet.

— **Krasna izbira bluz, otroških oblek po nizki ceni!** Kristoflič-Bučar, Stari trg 9.

— **Najcenejša in najboljša je soda - voda iz originalnih angleških SPARKLET sifonskih steklenic.**

Iz Celja

— **c Tragedija v rodinli.** V Polčah pri Braslovčah sta se v ponedeljek zvečer skregala zakonska Simon in Marija Felician. Mož je v razburjenju zadal ženi osem smrtonosnih ran in dvomijo, da bi ostala pri življenju. Felician je nato odšel v neki hmeljnik in se obesil. Vzrok prepira so družinske in premoženjske razmere. Felician je zapustil štiri male otroke.

— **Caj vse krajezo?** Te dni je prevozniku unionske pivovarne nekdo med potjo ukradel zaboj piva. — **Dr. Alfredu Juhartu** pa je nekdo iz podstrešja ukradel perila za okrog 850 dinarjev.

— **c Sestanek Narodno - strokovne zveze v Celju.** Odbor NSZ v Celju sklicuje vse članstvo na sestanek za nedeljo 5. t. m. ob 10. uri popoldne v klubovi sobi Celjskega doma. Seja bo važna in je obvezna za vse članstvo.

Novo knjige in revije

Slovarček zemljepisnih imen, njih izvir in pomen. Sestavlil Josip Brinar, založila knjigarna Gorjanc in Leskovšek v Celju. — **Brinarjev »Slovarček zemljepisnih imen«** je v Sloveniji prva publikacija te vrste in jo bodo z veseljem pozdravili predvsem naši učitelji in dijaki, katerim je v prvi vrsti namenjena. Toda tudi turisti in ostali ljubitelji prirode bodo našli v knjizici obilo zanimivih razlag naših domačih krajev in imen, poleg tega pa tudi zanimivo zbirko tujih zemljepisnih imen. Slovarček pojasnjuje na poljuden način naša jugoslovenska krajevna imena, ki nosijo tujo obliko, predvsem ona iz južnih krajev države. Prvi del slovarčka prinaša vsa zanimivejša imena na ozemlju naše kraljevine, v drugem delu pa so zbrana zemljepisna imena iz vseh delov sveta. Z razlago zemljepisnih imen, kot jih prinaša knjizica, so se pričeli pečati šele v novem času, ustvarivši posebno vedo »geonomastiko«, to je znanost o krajevni imenih. S tolačenjem jugoslovenskih zemljepisnih imen so se do sedaj bavili le maloštevilni jezikoslovci (Miklošič, Luka Pintar, dr. Ramovš itd.) in se te pčile razprave so razširile po raznih revijah. Šele Brinarjev slovarček je zbral v celoto vse ta drobni in ga je izpopolnil z lastnimi razlagami. V slovarčku je sicer navedenih tudi nekaj zemljepisnih imen, katerih izvir še ni povsem jase in so radi tega možne različne razlage. Taka imena naj bi pač vzbujala zanimanje za nadaljnja raziskovanja na tem polju. Toda slovarček bo že v sedanjem svojem obsegu kar najbolje služil svojemu namenu.

— **»Naša domovina«, organ Ferijalnega Saveza.** Prejeli smo zadnjo številko tega dijaškega lista, ki je radi počitniške dobe posvečena najbolj obiskanemu počitniškemu kraju, naši Dalmaciji in Hrvatskemu Primorju. Prinaša 40 divnih slik z našega morja, iz kopališč in obmorskih mest. Naslova stran je izdelana v barvotisku in predstavlja lepo uspešno motiv z našega Jadrana. Iz pester vsebine naj omenimo: Strokovni in informativni opis potovanja po našem Primorju iz peresa beogradskega novinarja Dušana Stajića pod naslovom »Na more«. V tem spisu so obenem opisani vsi kraji, v katerih ima dijaški Ferijalni savez v času počitnice svoje kolonije. Poseben članek je posvečen mestu Perast v Boki Kotorski in otoku Lokrumu pri Dubrovniku. Rubriko potopisov izpolnjujeta dve potopisni štici, od katerih ena opisuje potovanje po Stajerskem in Hrvatskem, razen nekaj dobrih pesmi in krajeve novele prinaša list tudi več strokovnih člankov, napisanih od znanih pedagogov. Drobne društvene vesti zaključujejo 64 strani obsejajočo številko. V podrobnosti prodaji stane posamezna številka 12 Din.

— **Jugoslovenski turizem.** Izšla je avgustova številka te odlične revije, ki je v prvi vrsti namenjena propagandi naše domovine v inozemstvu. Razen člankov dr. Siebera in dr. Belina, ki sta napisana v srbohrvatskem jeziku, vsebuje ta številka tudi slikovit opis današnjega Splita v angleščini. Članek je izpopolnjen s številnimi lepiimi ilustracijami bivšega in bodočega Splita. Napisala ga je angleška pisateljica F. Copeland. Revija sukcesivno obdeluje v nemškem jeziku vodiča skozi razne kraje naše države, obenem pa prinaša opis Hercegovine s originalnimi novimi ilustracijami. Interesanten je članek univerzitetnega profesorja iz Berlina in člana Jugoslovenske akademije v Zagrebu dr. Babingerja pod naslovom: »Ein seltsamer Heiliger«, v katerem je obdelana legenda o turškem svetniku, pokopanim pri izviru reke Bune pri Mostarju. Revija, ki izhaja mesečno v Splitu, stane celotno 80 Din.

— **Iskre in plamenice** je naslov novi lični knjigi, ki jo je izdala tiskarna Jadran v Dubrovniku. Namen knjige je, da bi se v teh dnevih nemira širile iskre ljubezni, bratske sloge in miru, imajoč pred očmi zlate Sofoklejeve besede: »Nisem se rodil, da bi sovražil, temveč da bi ljubil.« Knjiga prinaša razne izrazitejšje in vrednejše odlomke iz klasične literature. Cena knjige je 25 Din in se naroča pri upravi tiskarne Jadran v Dubrovniku. Knjiga bo izhajala v več nadaljevanjih.

— **Savremeničnik**, organ Društva hrvatskih književnikov prinaša v svoji zadnji številki prekrasno novelo Slavka Kolarja »Brezec«, nagrajeno s prvo nagrado pri letošnjem tekmovalju, ki ga je razpisalo omenjeno društvo. V tej številki se odlikuje obsežno delo dr. Antona Barca o Vjenceslavu Novaku, ki je naravnost definitivna študija o tem znamenit izbornem novelistu in romanopiscu iz

časov hrvatskega realizma zadnjih 90 let. S pesnitvami so zastopani Ljubo Wiesner, Luka Perković in Ljerk Premužić. Med raznovrstnostmi smo opazili v avzpravo dr. Ivana Esliha o poljskem pesniku Adamu Asnyku ob 80 letnici njegove smrti, razpravo Arsena Wenzelidesa o dveh novih romanih Johna Galsworthyja, Stanislava Šimica o najnovejši pesniški zbirki Todorja Manojlovića itd. Letna naročnina na »Savremeničnik« znaša 160 Din.

— **Planinski Vestnik.** Izšla je 8. številka Planinskega Vestnika, ki ima tole vsebino: Dr. H. Tuma: Triglavska skupina; Jos. Wester: Pred 100 leti na Triglav; Roschorn dr. Jaka: Ob 20-letnici Vilfanove koč na Begunjski; Anton Boštele: Moji plezalni poizkusi in preizkusi; Obzor in društvene vesti; dr. Julij Kugy — sedemdesetletnik, plezalna pot na Šmarnogorsko Gmado, redni osrednji občni zbor SPD, Skupščina SPD, otvoritev Hirčeve kočice HPD na Belih stenah, Ovomaltine, hrana za planince in sportnike. Priložena je lepa slika: Iz stene Mojstrovke. Letna naročnina 40 Din.

— **Razne knjige in revije.** Izšlo so v zadnjem času: »Čehoslovaška muzička kultura naših dana« v izdaji Muzike v Peogradu; 30. in 31. številka »Narodne obratne« v Beogradu; Brošurica »Hrvatsko pitanje«, izdana od dr. Bjelovučića v Zagrebu ob priliki desetletnice Kraljevine SHS; 29. in 30. zvezek »Srbsko-hrvatsko-slovenske narodne enciklopedije«, izdane od Bibliografskega zavoda d. d. v Zagrebu; v založbi Biblioteke centralnega higijenskoga zavoda v Beogradu zanimiva razprava »Tram v Jugoslaviji v preteklosti in sedanjosti«, priredil dr. Josip Stajduhar iz Zagreba.

— **Novi čas.** mesečnik za izobrazbo. Prejeli smo 3. in 4. številko te slovensko-ameriške revije, ki je tiskana na prvotnem papirju. Vsebine: Rak: Revolucija 1848 leta; Kreft: Maksim Gorki; Gorki: Človek je zmagal; M. K.: Nekaj o Kitajcih; Premec: Gospodarski zemljevid; Berkepec: Berači na prošenju; dr. Grum: Seksualna vzgoja mladine; J. D.: Kmetova pesem; Borčin: Makedonija; Kresal: Ivan Brod; Kerže: Izkoriščani v Ameriki; Debevoe: Antično gledališče; Maganja: Neli; Möderdorfer: Korosko narodno blago; Berkepec: Belokranjski motiv; Minar: Narava in socialna vprašanja; Ognjev: Aljoška Čikin; Goldschmidt: O Mehiki; Kisch: Krvniki v ječah; Minar: Mi in zivalstvo; Mohoričeva: Slovo; Frigid: Poljska; Amundsen: Osvojitve južnega tečaja; Dobrovšek: Kje je konec vesmirja; Kneipp: Nega človeškega telesa; Izseljenštvo; priloga: Univerza; Gospodinjstvo. Priložen je lep bakrotilni prof. Ravnikove fotografije Podkorena v snegu.

— **Novi čas** urejuje za Ameriko Fran Krže, za Jugoslavijo pa Alfonz Gspan, Vinko Kosak in Lojze Ude. Tiska ga Blaskova tiskarna.

Sokol

Sokolski dom na Ježici

Z ustanovitvijo Sokola leta 1920 je bila preložena na Ježici solidna in močna podlaga naprednemu gibanju. Sedaj ob otvoritvi toliko željenega Sokolskega doma je v nas le ena velika želja: da bi mi stari Sokoli in pa naš mladi naraščaj nikdar ne pustili na svoji poti in da bi vsi do konca izrabili vse dobroto in vrline lastne stree! Od oktobra 1920. do maja 1925. je bil Sokol Ježica prav nobene stree, niti denarnih ali materijalnih sredstev, niti izurjenih telovadcev in telovadnih učiteljev, niti ljudi, ki bi se kaj razumeli na organizacijo društva. Okoli 60 fantov in deklet je pač hotelo Sokola in delalo, kakor je kdo vedel in znal. Od oktobra 1920. do maja 1925. je bil Sokol brezplačno — razen treh mesecev — nastanjen v znani kovačnici pri »Ruskem zarju« v mali sobici, ki je bila le 210 cm visoka in zato za telovadbo premajhna. Iz nje se je društvo zaradi odpovedi prostorov moralo 30. aprila 1925. izseliti v Rozmanovo delavnico, ki jo je kupilo za 50.000 Din. To delavnico je bilo treba poglobiti, podcementrirati in preurediti, kar se je po večini leta 1925. izvedlo, največ s kulukom, drugo pa po tvrdki Battelino. Ta delavnica bo 5. avgusta kaj malo sama sebi podobna; kajti neizmerna poštrevnost jo je pretvorila v ljubek Sokolski dom. Vabimo vse prijatelje ob blizu in daleč, da pridejo v nedeljo 5. avgusta ob pol 15. uri k otvoritvi doma, ki se nahaja blizu trgovine Ivana Ramovša v Stozichah. Celo Sokoli iz Bosne bodo prišli pogledat našo Ježico in njenega Sokola. Zato naj vsakdo, če le kolikaj utegne, pride k otvoritvi, k okrožni telovadbi in k veselici. Do svidenja!

Društvo ob kamniški progji, ki vsa pohite k otvoritvi našega doma izstopijo na Ježici in se pri gostini Ramovš zbirajo za sprejem ljubljanskega sokolstva. Sprejem bo ob četrtna na tri. Druga društva in ljubljanci odidejo obenem z godbo Sokola I. ob pol dveh izpred ljublj. Narodnega doma na Ježico. Telovadba prične pri štirin ob četrtna na pet. Zdravo!

Jutri popoldne ob pol 3. bo otvoritev Sokolskega doma na Ježici pri Ljubljani; z otvoritvijo doma je združen Sokolski okrožni zlet. Na Ježici pred vojno skoro ni bilo misliti na sokolsko društvo in še manj na sokolski dom. Po vojni je prodrla sokolska ideja tudi v našo lepo Ježico, zmagovito se širi med našim vr

Ljubljancan med Korošicami v Celovcu

In še nekaj moramo povedati, kar bo zanimalo posebno naše — pivce. Komaj so si ameriški pevci otresli potovalni prah, so se že pojavili po raznih — pivnicah. Tudi nas je vprašal neki tak možakar, ki je imel precej rdeč nos, v nemškem jeziku: »Wo ist eine Bierwirtschaft?« A ko smo, na povratku, odhajali zjutraj ob pol 7. na kolodvor, se nam je nudi prizer, katerega smo v Ljubljani vajeni običajno le ob sobotnih plesnih prireditvah pozimi v predpustu. Po Kolodvorski ulici se je gugalo kakih 10 Američanov, sredi ceste, držeč se v objemu in prepeva-juče, v onem znanem stanju, katerega imenujejo preko velike luže: »drunken state«, a mi ga nazivamo evimistično: »veselo razpoloženje«. Reveni, nevajeni alkohola, so seveda porabili priložnost bivanja v Evropi, da se ga naučijo. »Auf Vorrat«, kakor pravi Nemec, ter so očividno celo noč prekrakali.

Vrvenje ob Vrbskem jezeru

Kdor je bil v Celovcu in ni obiskal Vrbskega jezera, o tem velja ravno isto, kakor če je bil v Benetkah in ni videl znane kopale obali »Lido«, kjer so pravkar kopalniška poslopja pogorila, kakor so poročali listi.

Za promet z »Jezerom« — nikdo ne pravi »Wörthersee«, pravijo le »See« in tudi napisi na cestni železnici se glase le »Zum See«, — je zelo dobro poskrbljeno. Vsake 1½ ure vozi železnica, vsakih 20 minut cestna železnica, vmes pa drdralo razni topli, moderni avtobusi k jezeru in naprej ob obali v posamezna sela, oziroma letovišča. Na jezeru so na razpolago parniki in motorne ladje ter se moreš za tri šilinge (24 Din) peljati vsako uro po celim jezeru tja in nazaj, kar traja nad dve uri. Lahko si pa najameš tudi poseben motorni čoln, kar je zelo imenitno, ali jadrnico ali pa navaden veliki ali mali čoln itd. Da povsod kar mrgoli kopalcev ter pred vsem kopalke, je samo ob sebi umevno.

Najbolj »mondono« življenje vlada v Pörschach am See, kjer je na obali zbrana največja eleganca, kateri pa menda ni toliko do kopanja, kakor do razkazovanja razkošnih kopalnih in nekopalnih oblik, o katerih velja pač izrek, da so za to tu, da pustijo telo kolikor mogoče golo. Dne hodijo v kopalnih kostumih z velikimi plaščem, ki ga ognje ali pa tudi ne, neposredno iz svojega »apartementa« v kopalnice ter se na isti način vračajo, seveda z drugim, suhim kopalnim kostumom. Druge uporabljajo zopet posebne obalne »pižame«, ki prav za prav učinkujejo celo decentno v primeru s toaletami s kratkimi. Višek senzacije za nas »čednostne provincijalce« je pa bila neka dama, oblačena, prav za prav slečena, nekako à la Josephine Baker. Imela je na zgornjem delu telesa sicer neke vrste jopico, celo z dolgimi rokavi, segajočo do pasu ali nekoliko dalje, a zato je bil spodnji del telesa — vsaj zadoj — popolnoma gol — (oh shocking!) bi rekle omenjene Američanke) — tako, da smo kar oči sramežljivo povesili. Resnici na ljubo moramo pa povedati, da tozadevno naša Ljubljana prav nič ne zaostaja za Pörschachom, kajti na promenadi na Aleksandrovi cesti smo videli pred kratkim mlade dekleta, ki je bilo nekako na isti način oblačeno, recte slečeno. Razloček je bil le ta, da je to deklet bilo dekontirano in nosilo visoke nogavice ter da so tudi še roke bile gole. »Bubikopfov« pa ni bilo več videti toliko, kakor prej ali pri nas, vsaj pri mlajših ženskah ne. Pač pa je bilo mnogo starejših »letnikov« z bubiglavo, ki so najbrže mislili na ta način nadomestiti druge manjkajoče jim čare.

Dobro plačani uradniki

Iz katerih krogov se rekrutira občinstvo, ki zaseda drage hotele na obali Vrbskega jezera, se tam koplje, šeta in »flirta«?

Večinoma so tu tujci, zlasti madžarski židje, katere takoj spoznaš po listu »Az Est«, ki ga imajo v roki. A tudi zelo mnogo Dunajčanov je bilo videti, zlasti — državnih višjih uradnikov, katere spoznaš kot take tudi takoj na prvi pogled.

»Kdaj« poreko naši državni nameščenici — trpini, državni uradniki v Avstriji hodijo po tako dragih letoviških, kakor so ona ob Vrbskem jezeru? Kako je to mogoče? Da, tako je, videli smo zelo veliko takih »hofratov« v kratkih hlačah in rmenem, modrem, a tudi rdečem »baurerjankerju«, kar je posebno starim dedcem zelo dobro pristojalo. Čudili se pa nismo prav nič. Kajti Avstrija je pravcati eldorado za državne nameščenice, čijh plača znaša povprečno nekoliko toliko šifingov kakor pri nas dinarjev, tako, da se lahko reče, da je plača avstrijskih državnih nameščenec povprečno nekoliko osemkrat višja kakor pri nas. A državni uradniki tudi s tem še niso zadovoljni ter zahtevajo vedno poviške.

Da je davek, katerega morajo plačati državni uradniki v Avstriji, obratno zdatno manjši kakor pri nas, da tam ne poznajo nobenih neizplačanih honorarjev za nadure, nobenih odtegljajev za fiktivne »poplavljenice«, nobenih zloglasnih neizplačanih razlik, je samo ob sebi umevno. Za naše specialitete, kakor je n. pr. davčna razlika med uradnikom v Sloveniji, ki plača celo ¾ — 1/2 svojih prejemkov kot davek, med tem ko minister v Srbiji, v Beogradu, plačuje le eno trindvajsetino, o čemur je »Slov. Narod« že svojčas pisal, pa nimajo sploh nobenega razumevanja, ne glede na to, da bi bilo človeka skoraj celo sram take stvari pripovedovati. Tudi nam ne bi bilo vereli, če bi jim hoteli take stvari razlagati, misleč, da v Evropi kaj takega sploh ni mogoče.

Sicer pa ni treba drugega, neko pogledati na naš Bled, kjer srečaš vsakih par korakov Dunajčane in tudi avstro-državnega uradnika, našimljenega na isti način, kakor smo ga zgoraj opisali. Ker dobijo Dunajčani za svoj šiling kar osem dinarjev, se jim že izplača hoditi na Bled na letovišče. Naš dinarski trpin seveda tega ne zmore ter se mora zadovoljiti s — Soro ali Savo.

Domačinke Celovčanke se pa ne vozijo tako daleč v Pörschach in naprej, marveč ostajajo kar pri začetku jezera, pri bivšem vojaškem kopalšču, ter se tam kopljejo. Tudi nimajo tako razkošnih oblik, kakor smo jih videli v Pörschachu, marveč so oblačene bolj priprosto.

Celovčanke se ne parfimirajo

Posebno nam je ugajalo, tako pri celovškem domačem žensstvu, kakor pri »mondankah« v Pörschachu, odsotnost onega strašnega francoskega parfuma, s katerim je bivša ljubljanska trdnjava Drilay preplavila po pregradu celo Slovenijo in s katerim se pri nas — polivajo ne samo ženske, marveč celo možki po srbskem vzorcu tako, da še zdravega človeka takoj začne boleti glava, če ima nesrečo priti v dotik s takim parfimiranim (Bog ve, če tudi umitim?) — bitjem na železnici ali v tramvaju itd. Naj bo takim parfimirancem povedano, da zahteva eleganca, moda, je zelo skromno in štedljivo rabo kakkega nevsiljivega, diskretnega parfuma. Prehud parfumi izdaja takoj »parvenuta« in slabo »Kinderstube«, kakor pravi Nemec. Tudi nismo videli v Celovcu nobene prodajalne s parfumi, do čim jih je v Ljubljani vse polno.

Da je v vseh »etablissementih« ob obali Vrbskega jezera preskrbljeno za vojaško godbo in od 5. popoldne naprej za jazz-band, ob čije zvokih pleše elegantno občinstvo podnevi, nam ni treba posebej omenjati. Sicer moramo pa reči, če človek to »godbo« (?) posluša, da se je pač čuditi, kako je mogoče, da Evropa to zamorsko ropotanje imenuje godbo, ali da govorimo

Neverjetna moč

Jeskrta v malemu zavrtku.
En polizkus Vas bo prepričal, da

Ženska hvala

perilo napravi snežnobelo.
V njej se perilo namoči
preko noči, za izkuhanje
pa je najbolje, če se
vzame

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

v novi slovenščini, »muziko« in na kako nizko stopnjo je padel evropski glasbeni okus.

Nekaj splošnega o Celovcu

S hoteli je Celovec precej dobro preskrbljen, vendar je to pot prenočišč primanjkovalo, ob navzočnosti tolikih množic nemških pevcev. Najlepsi in seveda tudi najdražji hotel je hotel Veltalino, znan le pod imenom hotel Moser, ki je opremljen z najmodernejšim konfortom in takim luksusom, da se morajo ljubljanski hoteli pred njim kar pokriti.

V politično življenje mesta se uvrščajo zelo razni skavti, imenovani »Pfadfinder, Wandervogel« i. p. — socialnodemokratska mladinska organizacija: »Die roten Falken« nima posebne zaslombe v prebivalstvu, — katere viditi pogosto, kako marširajo na kolodvor ali s kolodvoru z vsemi pripravami za taborene na prostem ob zvokih kitare. Ker smo ravno omenili kolodvor, bodi povedano, da je poslopje lepo in moderno, s podvozji, tudi zelo obširno, a na tihir raste trava na progi, česar še celo pri nas na Balkanu ne vidiš. Tudi je očividno disciplina med osebom zelo rahla, čemur se ni čuditi, ker je železniško osebje organizirano po veliki večini le v socialnodemokratski stranki, ki ne priznava nobene avtoritete, predpostavljaj, marveč jo sistematično izpodkopa. Začuden gleda tujec, kako n. pr. železniško osebje, stoječe v službi, mirno in neovirano — kadil cigarete. To velja celo za policijo. Videli smo na kolodvoru policijskega nadzornika, ki je ob pregledovanju straže kadil cigareto. Take nediscipliniranosti menda še v Italiji nimajo. To so pač posledice — avstro-markizma, dasi le — tega v Celovcu ni občutiti tako hudo, kakor n. pr. na Dunaju ali pa v Gradcu.

Opisati bi se dalo gotovo še marsikaj zanimivega, a je treba vendar končati, že zaradi prostora v listu, ne glede na to, da najlepši dopust najde enkrat svoj konec. Tako je bilo tudi z našim dopustom. Kar naenkrat smo se znašli na kolodvoru z namenom, da se povrnemo — to pot skozi predor — v priljubeno domovino nazaj.

Naše in avstrijske železnice

Ne moremo pa končati, ne da bi pohvalili pri tej priliki naše orožnike in finančarje na Jesenicah. Pohvaliti? Da, da, pohvaliti, že poprej je ta postaja slovela po vrljivosti in evropskih manirah teh organov, ki so seveda vsi Slovenci, kar velja

mimogrede povedano, istotako tudi več ali manj za osebje na obmejni postaji Bohinjska Bistrica. Svojo korektnost in uljudnost so v zadnjem času menda še stopnjevali tako, da tujci, ki prihajajo ali odhajajo s karavansko ali bohinjko železnico, nimajo ne samo nikakih pritožb, marveč so še celo polni hvale, kateri se pridružujemo tudi mi.

Nasprotno pa moramo nasloviti majhno grajo na našo železniško upravo. Dočim je na avstrijskih železnicah v vsakem vagonu 2 oddelkov za nekadiče s primernimi napisli zunaj na vratih in znotraj v kupeju, imajo naši vozovi le en sam kupe za nekadiče, ki je po navadi zaseden po — kadilcih tako, da se moraš vedno kregati z njimi. Vprašamo, zakaj tudi naša uprava ne določa v vsakem vozu po dva kupeja za nekadiče in zakaj ne vzdržuje naše osebje prepoved kajenja tako energično kakor avstrijsko osebje? Umevno, da bi bila potrebna tu energična remediura.

Iz policijske kronike

Dne 31. julija je bil napaden na državni cesti pred Rudnikom lesni trgovec Janko T. od ključavničarja Antona M. Trgovca se je vračal okrog pol 23. ure proti svojemu domu na Rudniku, ko je nenadoma planil iz teme proti njemu omenjeni ključavničar, ki je bil precej pljan. Brez vsakega povičja ga je udaril s pestjo po obrazu, nakar ga je še z več krepkimi udarci obdelal po levem boku in po rokah. T. je naslednji dan odšel k zdravniku, ki ga je preiskal in mu izstavil uradno zdravniško izpričevalo, glasom katerega je zadobil T. pri napadu lažje telesne poškodbe na obrazu in na levi roki. V bližini sta se ob času napada nahajala dva tamonjska posestnika, ki ju je policija zaslišala kot prič. Napadalec svoje dejanje priznava, trdi le, da je T.-a udaril samo enkrat in še to ne premočno. Pravi, da je moral biti T. najbrže prejel v kakšni gostilni tepen in poškodovan.

Mlekarija Marija Melik, posestnikova hči iz Črne vasi pod Ljubljano je večeraj zjutraj, kot ponavadi vsak dan, pripehala na ročnem vozičku mleko v mesto in ga razvažala po hišah. Ko se je mudila pri neki stranki v Gerbičevi ulici za Kolezijo, ji je v odsotnosti neznan umovnik ukradel z vozička črno lakirano ročno torbico, v kateri je bilo 296 Din.

Zadnji dan preteklega meseca proti večeru okrog 19. ure je službojuči stražnik zalodil na Vilharjevi cesti za glavnim kolodvorom dve ženski, ki sta z večjega kupa drobnega strojnega peska poleg kurilniškega poslopja odnašali po cele vreče peska. Ta pesek, ki je last železniške uprave, rabijo na lokomotivah za posipanje spolzkih tračnic. Ženski sta imele na ročnem vozičku, ki sta ga pustili na cesti pred ograjo, naloženega v vrečah že 141 kg peska, ki pomenja za državno železnico vrednost 57 Din. Pesek so takoj vrnili kurilnici, obe ženski pa je

odvedel stražnik na policijsko stražnico, kjer sta povedali svoja imena. Bili sta neka postržnica in žena nekega pekovskega pomočnika, stanujoči v Janez Trdinovi hiši. Zagovarjali sta se, da sta bili trdno prepričani, da sta jemali le neuporaben pepel, takojmenovani leš, in da za odvažanje tega pepela ni potrebno nobeno dovoljenje. Uverjeni sta bili, da ne delata železnici nikake škode.

Včeraj zjutraj je bilo vlomljeno v pisarno tvrdke Battelino v Slomškovi ulici 19 in je bilo odnesenih raznih predmetov, tako n. pr.: nikljasta žepna ura, štampiljka, ženski dežnik, možski čevlji, nekaj ključev in raznega orodja v skupni vrednosti 457 Din. Vlomilec je prišel v pisarno na ta način, da je razbil okno in se nato skozi odprto spazil v sobo. Lastnik je vlom takoj prijavil na policijo, ki je vlomilca kmalu izsledila in aretirala. Je to neki komaj 16 let stari S. E., stanujoč pri starših v bližini avstrijske vojašnice na Dunajski cesti. Dečko ni izpuščeval nikakega obrta in sloni na ramenih svojih staršev, ki ga oblaščijo in vzdržujejo. Se tekom zgodnjih jutranjih ur, kmalu po izvršenem vladu, se je oglasil na policijo vlomilec brat, ki je vrnil vse ukradene predmete in je torej tvrdke Battelino oškodovana samo za šipo v pisarnem oknu. Vlom je bil izvršen okrog pol 6. ure zjutraj.

Včeraj so prišli mimo vojašnice Kralja Petra na Poljanski cesti trije pošteno nadelani mesarski pomočniki in sicer brata Rudolf in Janez Z. ter Jože A. Ko so parali kasarniški vhod, jim ni dala žilica miru in morali so se obregniti ob stražnega vojaka. Prišli so ga nadlegovati in zmerjati, dokler ni prišel ven tudi službojuči narednik. Tudi tega so podjetni junaki s silno surovimi besedami in kletvicami nahručili. Zato je bil narednik prisiljen pozvati na pomoč stražo, pred katero so pa pomočniki zbežali. Policija, ki je bila o zadavi obveščena, je kmalu prišla enega junaka, ki je bil tako pijan, da je med begom obšel sredi ceste. Ta je tudi izdal svoja tovariša in kmalu so se znašli vsi trije v policijskih zaporih. Pred dežurnim uradnikom so danes dopolnile prejši za svoje junaštvo kot nagrado vsak po 8 dni zapora.

Slaba družba.

Preiskovalni sodnik zaslišuje obtoženca, ki je bil že 20 krat kaznovan, pa je star šele 23 let. Sodnik si ne more kaj, da bi ne omenil njegove mladosti. — Neverjetno, tako mladi ste še, pa imate že toliko grehov na vesti! Kako ste zašli na kriva pota? Meni se zdi, da je kriva slaba družba.

Obtoženec skomigne z rameni, rekoč:

— Saj bo menda res tako. Že od mladih let sem imel opraviti samo s sodniki.

Edgar Wallace:

TRJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Taka je tudi najina sodb. Nameral sem predlagati, da uberemo ta kurz,« je resno pritrldil Manfred.

»Kaj nam brani? Meadows! Jaz za svojo osebo bi želel, da bi bila stvar že rešena, tako ali tako, pri tem bi pa Meadowsa pustil docela ob strani,« je menil Leon. »Toda ne smemo ga kar tako izgrajiti. Vendar se mi vsiljuje potreba po takojšnjem ravnanju. Bilo bi zelo lahko« — v njegovem pokojnem glasu je zvenelo prikrito obžalovanje — »sedaj pa se kakopak ne da nič ukreniti, dokler ni dekle na varni. Da ni tako,« — zmignil je z rameni — »bi prijatelj Oberzohn jutri začutil nekoliko utrujenosti. Nikakih bolečin — le malce utrujenosti. Želja po spanju — zaspal — in tretji dan smrt. Mož je že star. In nihče ne sme starim ljudem privoščiti trpljenja. Nič pa ni hujšega od bojazni. Kar se tiče Gurrtha, homo moralis uporabi se naslednjo metodo — če nas Oberzohn sam ne prehit. Odkrito srčno želim, da to stori.«

»To mi je novo. Kaj se je zgodilo z Gurrthom?« je vprašal Poiccart.

Manfred mu je povedal.

»Leon ima prav,« Poiccart je priklimal. Vstal je od mize in je odrlil zapah. »Če si želiš spanja, sta vaša sobi že pripravljene; zavese so zastrite, zbudim vaju pa, kadar mi naročita.«

Toda nobeden od njiju ni čutil potrebe po spanju. Manfred je bil za naslednje jutro naročil nekega klijenta, ki

mu je imel povedati zelo nenavadno zgodbo. Leon je hotel regulirano razplinjalec. Oba sta izjavila, da bosta spala popoldne.

Klijent je kmalu prišel. Poiccart mu je odprl in ga je ostavil v jedilnici, da ga najavi.

»Zdi se mi, da je prišel tvoj haremski možak,« je rekel in je odšel, da pripelje posetnika.

Bil je možak vsakdanje vnanjosti s sršastimi brki in neznanu šibko brado. »Oslabl ali degeneriran,« je menil Poiccart.

»Najbrže oboje,« je pritrldil Manfred.

Posestnik je vstopil in je sedel na stol nasproti Manfreda.

»Sinoči sem vas telefonično zval,« se je pritožil, a nisem dobil odgovora.

»Za stranke sem na razpolago od desetih do dveh,« je dobrovoljno odgovoril Manfred. »Ali bi mi hoteli še enkrat ponoviti istorijo o svoji sestri?«

Mož se je naslonil nazaj, z rokami objel koleno in je jel pripovedovati z monotonim glasom, kakor da bi govoril na izust.

»Večinoma smo se mudili v Turčiji. Moj oče je bil trgovec v Carigradu. In moja sestra, ki se je šolala na Angleškem, se je tu navzela ekstravagančnih nazorov in je prišla nazaj kot fanatična turkofilka. Je zelo lepo dekle in se je seznanila z nekaterimi odličnimi turškimi rodbinami, čeprav sva ji oče in jaz odločno branila občevanje s temi ljudmi. Nekega dne je šla v posete k Hy-marpaši in od tedaj je nismo več videli. Šla sva k paši in sva vprašala po njej. Povedali so nama, da je že ob štirih odšla na neko ladjo, ki je še tisti

večer odrinila proti Odesi. Od tedaj je minilo več let, a o sestri ni bilo ne duha ne sluha — dokler nisem zadnjič zašel v Gringo - klub. Tam je bil nočni kabaret in med tem ko sem sedel in čakal, da grem domov — bilo mi je zelo dolgočas, kakor si lahko mislite, ker nima smisla za take stvari — sem zagledal izza zastora neko dekle, ki je bila turško oblačena in je začela plesati. Sredi plesa ji je zdrknil na tla pajčolan. Bila je Marija. Spoznala me je takoj in je izginila za zastor. Skušal sem iti za njo, a so me zadržali.«

»Ali ste javili policiji?« je vprašal Manfred.

Možak je odkimal.

»Zakaj bi naj bil javil policiji?« je nadahjeval z monotonim glasom. »Policije sem imel že v Carigradu dovoli. Odločil sem se, da si poiščem pomoči drugodi. Potem mi je neko pripovedoval o vas in sem prišel semkaj. Mr. Manfred, ali res ni mogoče moje sestro rešiti? Jaz sem trdno uverjen, da jo zadržujejo s silo in proti njeni volji.«

»V Gringo - klubu?« je vprašal Manfred.

»Da.« Priklimal je.

»Bom videl, kaj je moči storiti. Morda bomo jaz in moji prijatelji prišli kak večer tja in pogledali, kaj se tam dogaja. Med tem pa se vi vrnite k svoji prijateljki Oberzohnu in mu po vejte, da ste svojo vlogo odigrali in da je zdaj vrsta na meni. Vaša zgodba o našla mesta v moji zbirki neverjetnih izmišljotin.«

Pozvonil je. Poiccart je vstopil.

»Prosim, spremite Mr. Liggins do vrat! Toda ne storite mu zlega! Mo-

goče ima ženo in otroke, dasi ni kaj verjetno.«

Posetnik se je splazil iz sobe kakor polit pes.

Jedva so se vrata za njim zaprla, ko je Poiccart priklimal Leona iz njegove sobe.

»Sinko, George želi, da zasledujete tega moža!«

Leon se je ozrl za možakom, ki je odhajal skozi vrata.

»Ne bo težko! Ima ploske noge!« Poiccart se je vrnil v sobo k svojima prijateljskima.

»Kak človek je to?«

»Ne vem. Semkaj ga je poslal Oberzohn ali pa Newton. Vodilna misel je bila vsekar izjaviti nas vse tri na prijeten večer v Gingo - klub, ki mi je precej dobro znan. Toda bil je slab igralec! Brez osebne note. Ne bom se čudil, če je Leon odkril na njem kaj posebno zanimivega.«

»Bil je že prej enkrat tu, ne?«

Manfred je pritrldil.

»Da, ondan, ko smo dobili Barber-tonov poset. Naslednji dan mi je poslal pismo in sem tekom dneva tudi njega sprejel. Zanimiv človek, ta Oberzohn! In marljiv satan,« je dodal. »Nikdar ne miruje, in prav je tako. Dober general nikdar ne napade z enim samim vojakom, ampak z vso armado, z vso svojo silo. Zanimivo je vedeti, Raymond, da ta trenutek najbrže na dvajsetih različnih krajih delajo na našem poginu. Večina njih bržčas niti ne ve, da so stočasno na poslu tudi drugi. Taka je Oberzohnova strategija — taka je bila merom. Ista metoda, po kateri je inceniral revolucije, isti način, po katerem je organiziral verske vstaje.«

Potem ko se je Manfred okopal in preoblekel perilo, je sporočil prijateljskima, da pojde na Chester-Square.

Na vsak način moram zopet videti Johano Newtonovo, čeprav je v tem utegnula že zopet postati prejšnja Hana Smithova.«

Mis Newtonove ni doma, mu je povedala služkinja, ko se je prijavil v posete. Morda pa naj ga najavi Mr. Montagneju Newtonu, ki ni bil samo doma nego bi celo rad govoril z njim — zakaj videl ga je bil skozi okno.

»Zelo mi ustrežeta,« je zamrmral Manfred. Služkinja ga je odvedla v sijajno Newtonovo sprejemnico.

»Preneumno...« je neženerano začel Mr. Newton. »Johana je danes dopolnne odpotovala na kontinent.«

»Brez potnega lista?« Manfred se je nasmehnil.

Monty je bil nekoliko zdrknil s tira. Toda kako naj bi bil vedel, da so oblastva pred jedva osmimi dnevi Johani odrekla podaljšanje njenega potnega lista zaradi izvestnih nepravilnosti, ki še niso bile urejene!

»Za Belgijo ni treba potnega lista. — Vsekako pa so istorije o potnih listih malce staromodne. Saj nismo več v vojni.«

»O, da, še vedno smo v vojni. Ali smemo sesti?«

»Prosim! Izvolite cigarete?«

»Dovolite, da naprej vidim znamenje!«

Newton se je jel grohotati kakor da bi bil čul dober dovrt.

Posetnik je odklonil cigareto iz doze in si jo je vzel iz škatljice, ki je stala na mizi.

Lovske puške

Robert puške, browninge, pištole za straženje psov, samokrese, topice, zaloge lovskih in ribišk potrebščin ter umetni ogenj.

F. K. Kaiser,

puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Dijaška stanovanja
preskrbuje ga. Likar, Poljanska cesta 87. Vila Bergman. 1408

Prodaja se

eleganten voz (Jagdgummiraider) v dobrem stanju. Poizve se: Sv. Petra cesta 71. 1406

Jutri vsi na Tabor

bo velika veselica pri »Županovi jami«. Izstopna postaja Grosuplje. 1418

Iščemo

vestnega, energičnega in treznega tovarniškega vratarja z znanjem slovenščine in nemščine v govoru in pisavi za takojšnji nastop. S službenimi prejemki ni zvezano. S. službeni stanovanje. Upokojeni orožniki in kompetentni slični poklicniki imajo prednost. Pismene ponudbe z navedbo zahtev na Zadržne ravnice Vevče, Oorčane in Medvode d. d., Vevče pri Ljubljani.

PISARNA notarja

Karla Pleiweissa
V LJUBLJANI 1406

se nahaja sedaj v pritličju hiše g. dr. Val. Krisperja

Kralja Petra trg h. št. 2
(nasproti sodne palače)

Dobro izurjena sobarica

išče mesta pri boljši rodbini. Pismene ponudbe na upr. Slov. Naroda pod »Sobarica« 1382

Prazno, čisto sobo,

v sredini mesta s posebnim vodom, električno razsvetljavo, išče gospod do 15. avgusta. Pismene ponudbe pod »Bled« na upravo »Slov. Naroda«/1391.

Strojepisni pouk

med počitnicami se vrši vsak dan od 6 — 9. ure zvečer. Začetek 13. avgusta. Vpisovanje 13. in 14. avgusta od 6 — 8 ure zvečer. Učna ura 4 Din. Christofov zavod, Domobranska c. 7-1. 1358

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57

priloga najboljša

tambure, žice, škole,

partiture i ostale potrebščine za

sva glazbala. -

Odklikovan na

pariskoj izložbi

Cjenici franko.

Čudovito nizke cene

Izbira velika. — DVOKOLESA nova od Din 1000.— naprej. SIVALNI STROJI od Din 1400.— naprej. OTROŠKI VOZICKI od Din 240.— MOTORJI prav po ceni. — Pred nakupom si oglejte zalogo. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko — pri »TRIBUNA«, F. B. L., Ljubljana, Karlovska c. št. 4. 126L

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige!

A. Ščurk

delikatesna, specijalska trgovina in zajutrkovalnica

LJUBLJANA

Dunajska c. 12.

Točijo se pristna domača in tuja vina.
Dopoldan in popoldan sveži zakusek.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne — 15 letna garancija — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno. PISALNI STROJI »ADLER« — KOLESA iz prvih tovarn, »Dürkopp«, »Stryia«, »Waffner« (Orožno kolo) — PLETILNI STROJ. — JI vedno v zalogi — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. — Ceniki franko in zastoj.

IVAN JAX i SIN LJUBLJANA, Gosposvetska 2

zato kupujte aparate in sestavne dele samo pri

„RADIOBLAŽEKU“

BEOGRAD

Jakšičeva 11.

ker je to največje skladišče in edino specialno podjetje za radio.

Zahtevajte bogato ilustrovani najnovejši cenik. Dobrim plačevalcem dovoljeni mesečni obroki.

Bordeauxke - steklenice

7 decilitrske, 7—8000 komadov, pripravne za malinov sok, 3—4000, večinoma češki izdelek, enkrat rabljeno, naprodaj po prav nizkih cenah, tudi manjše količine. 1390
ADOLF HOCHSTÄDTER, Zagreb, Skalinska u. 4.

Anton Boc

kemična pralnica in barvanje se je preselila

v Selenburgovo ul. 4 (dvorišče)

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vseh vrst

KOKS livarniški, plavžarski in plinski

BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 15/1.

Za dom!

za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER

šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla (obšiva), veze (šitka), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega premisljanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezanje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj STOEWER, le tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 6. I.

Brezplačen pouk v vezanju, rabl aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — 15letno jamstvo.

Ni zdravja brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kisel okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti, omotičnosti in pomanjkanju spanja? Ali vas muči glavobol, bolečine v želodcu in dimljah? Ali imate izpuščaje, mozolje, nastale zaradi slabe prebave? — Prepričajte se tudi vi, da preizkušena zdravila specialiteta »FIGOL«-eliksir ureja prebavo iz vam vrača zdravje. »FIGOL« se dobiva po vseh lekarnah. Izdeluje ga na in razpošilja po pošti s povzajem z navodilom vred lekarna dr. Z. SEMELIC, Dubrovnik 2.

Izvirni zaboječ s 3 steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštuno 40 — Din.

Številne zahvalnice o uspešnem delovanju »FIGOL«-eliksira.

Dunajski velesejem

(Wienermesse)

2. — 8. SEPTEMBER 1928

(v rotundi do 9. septembra).

POSEBNE PRIREDITVE:

Tehnične novosti in iznajdbe. — Mednarodna pristanjska razstava. — Reklamna razstava. — Dunajski modni salon za kožuhovino. — Razstava živil in naslad. — Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva.

PRVI AVSTRIJSKI ŽIVINJSKI SEJEM

(4. — 6. septembra 1928)

Razstava plemenske živine. — Razstava klavne živine. — Razstava konj.

Brez vizuma! — S sejamsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez avstrijsko mejo. Ogrski prehodni vizum se dobi proti predložitvi sejamskih izkaznic na meji.

Znatno znižane voznine na vseh jugoslovenskih, avstrijskih in ogrskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in zračnih progah. — Pojasnila vseh vrst, kakor tudi sejamske izkaznice (po 40 Din) se dobe pri

WIENER MESSE — A. G.,

WIEN VII.,

kakor tudi — dokler traja lipski jesenski sejem — pri informacijski pisarni v Leipzigu, Osterr., Messhaus, in vseh častnih zastopništvih:

v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg šte. 4.

v Ljubljani: Zveza za tujski promet za Slovenijo, Aleksandrova 8.

v Ljubljani: Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasno menic ter nakazila v tu- in inozemstvo sale - donosits ltd. Ltd.

Brzofavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon 2040 2457 2548. International 2708 2804

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiu).